

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GİRİŞİMCİLİK ANABİLİM DALI

ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN
GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Murat BAŞOL

Danışman
Doç.Dr. Muammer MESCI

Düzce
ARALIK, 2019

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GİRİŞİMCİLİK ANABİLİM DALI

ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN
GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Murat BAŞOL

Danışman
Doç.Dr. Muammer MESCI

Düzce
ARALIK, 2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Girişimcilik Anabilim Dalında oy birliği / oy çokluğu ile YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan Doç.Dr.Muammer MESCI (İmza)

Üye Doç.Dr. Lütfi Mustafa ŞEN (İmza)

Üye Dr.Öğr.Üy. Ahmet Hüsrev ÇELİK (İmza)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

2.4/12/2019

(İmza Yeri)

Doç.Dr.Ali ERTUĞRUL

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın amacı Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi bölümlerinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin girişimcilik eğilimlerinin üzerindeki etkinin ölçülmesidir.

Tez yazma sürecinde yardım ve katkılarını esirgemeyen, ilgi, alaka ve rehberliğiyle bana yol gösteren danışmanım Doç.Dr Muammer MESCI'ye

İstatistik analizlerde ve raporlama sürecinde bilgi ve tecrübelerine müracaat ettiğim Doç.Dr.Tarık GEDİK, Dr.Öğr.Üy. İbrahim YILDIRIM, Dr.Öğr.Üy. İsmail DURAK ve ismini sayamadığım güzide hocalarıma

Bütün eğitim süresince ders aldığım tüm öğretmenlerime şükranlarımı sunarım.

Başta anne ve babam olmak üzere bana hep destek olan, motive eden ve sabırla destekleyen fedakâr eşime de çok teşekkür ederim.

Murat BAŞOL

ÖZET

ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ DÜZCE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Murat, BAŞOL

Yüksek Lisans, Girişimcilik Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç.Dr. Muammer MESCI

Aralık 2019, 90 sayfa

Küreselleşen dünya ile birlikte son çeyrek asırda gittikçe önem kazanan girişimcilik önemli bir kavram haline gelmiştir. Girişimci, eline geçen fırsatları değerlendiren, krizi fırsata çevirebilen ve bu fırsatları en iyi şekilde maddi kazanç elde etmek amacıyla herhangi bir başarısızlık durumuna da hazırlıklı risk alabilen bireylere girişimci denmektedir. Hayat boyu öğrenme biçimi olarak görülmekte olan girişimcilik eğitimi girişimci davranışları oluşturan katılımcılar geliştirmek, ya da bu eğilime etki eden bütün öğeleri geliştirmeye çalışmaktır. Girişimcilik eğitimi girişimciliğin gelişmesi için önemli konulardan biridir.

Çalışmanın birinci kısmında araştırmanın amacı, önemi ve sayıtlıları açıklanmıştır. İkinci kısımda girişimciliğin tanımı, tarihi, önemi ve türleri ile birlikte girişimcilerin sahip olması gereken özellikler, girişimciliğin avantajları, dezavantajları ve girişimciliği etkileyen faktörler açıklanmıştır. Bu kısımda son olarak girişimcilik eğitimi kısaca açıklanmaya çalışılmıştır. Üçüncü kısımda araştırmanın yöntemi dördüncü kısımda araştırmanın bulguları beşinci kısımda sonuç ve öneriler bulunmaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, literatürde sıkça vurgu yapılan girişimci kişilik özelliklerinin (başarma ihtiyacı duyma, kendine güven, yenilikçi olma, kontrol odağı, risk alma, belirsizlik toleransı) girişimcilik eğilimine etki edip etmediğini ve bu etkinin derecesini belirlemeye çalışmaktır. Veriler nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği ile toplanmıştır. Toplanan veriler SPSS 25 programı kullanılarak araştırma sorularına cevap aranmıştır. Araştırmanın sonucunda girişimci kişilik özelliklerinden başarma ihtiyacı, kontrol odağı, yenilikçilik faktörü hariç diğer girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimine etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu da saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Eğitimi, Girişimcilik Eğilimi.

ABSTRACT

THE EFFECT OF ENTREPRENEURSHIP PROPERTIES OF STUDENTS ON ENTREPRENEURSHIP FEATURES EXAMPLE OF DUZCE UNIVERSITY

Murat, BAŞOL

Master's Degree, Department of Entrepreneurship

Thesis Advisor: Assoc. Muammer MESCI

December 2019, 90 Pages

With the globalizing world, entrepreneurship which has gained importance in the last quarter century has become an important concept. Entrepreneurs are called entrepreneurs who take advantage of the opportunities, turn the crisis into an opportunity, and can take prepared preparedness to any failure situation in order to obtain the best possible financial gain. Entrepreneurship education, which is seen as a lifelong learning style, is to develop participants who form entrepreneurial behaviors, or to try to develop all elements that affect this trend. Entrepreneurship education is one of the important issues for the development of entrepreneurship.

In the first part of the study, the aim, importance and numerals of the research are explained. In the second part, the definition, history, importance and types of entrepreneurship, the characteristics that entrepreneurs should have, advantages, disadvantages and factors affecting entrepreneurship are explained. Finally, entrepreneurship training is briefly explained in this section. In the third part of the research method in the fourth part of the research findings in the fifth part of the results and recommendations are.

The main purpose of this study is to determine whether the entrepreneurial personality traits (need for success, self-confidence, innovativeness, locus of control, risk taking, tolerance of uncertainty), which are frequently emphasized in the literature, affect the entrepreneurial tendency and the degree of this effect. Data were collected by using quantitative research methods. SPSS 25 program was used to collect data. As a result of the research, it was revealed that other entrepreneurial personality traits except entrepreneurship personality traits, locus of control and innovation factor had an effect on entrepreneurial tendency. In addition, a positive significant relationship was found between entrepreneurial personality traits and entrepreneurship tendency.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurship Education, Entrepreneurship Trend.

Kızlarım **Gülnihal** ve **Gülhüma Nur**'a...

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	I
ÖNSÖZ	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER	V
TABLOLAR LİSTESİ	VII
ŞEKİLLER LİSTESİ	VIII
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemleri	1
1.2. Araştırmanın Amacı	1
1.3. Araştırmanın Önemi	1
1.4. Araştırmanın Sayıtları	2
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	2
2. LİTERATÜR	3
2.1. Girişimcilik Kavramına Genel Bakış	3
2.2. Girişimciliğin Önemi	4
2.3. Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi	5
2.3.1. Dünya’da Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi	5
2.3.2. Türkiye’de Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi	5
2.4. Girişimcilik Türleri	7
2.4.1. Kurumsal Girişimcilik	7
2.4.2. Bireysel Girişimcilik	8
2.4.3. Sosyal Girişimcilik	10
2.4.4. Akademik Girişimcilik	10
2.4.5. Kamu Girişimciliği	11
2.4.6. Özel Sektör Girişimciliği	11
2.5. Girişimcilerin Sahip Olması Gereken Özellikler	12
2.6. Girişimciliğin Avantaj ve Dezavantajları	15
2.6.1. Girişimciliğin Avantajları	16
2.6.2. Girişimciliğin Dezavantajları	16
2.7. Girişimciliği Etkileyen Faktörler	17
2.7.1. Sosyal Faktörler	17

2.7.2. Ekonomik Faktörler	19
2.7.3. Psikolojik Faktörler.....	20
2.8. Girişimcilik Eğitimi	23
2.9. Tarihsel Olarak Girişimcilik Eğitimi	27
2.10. Girişimcilik Eğitiminin Hedefi	28
3. YÖNTEM.....	30
3.1 Araştırmanın Amacı.....	32
3.2. Araştırma Modeli ve Hipotezler	30
3.3. Araştırmanın Anakütlesi ve Örneklem Seçimi	31
3.4. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi.....	32
3.5. Verilerin Analizi	32
3.6. Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenilirliği	32
4. BULGULAR ve YORUM.....	34
4.1. Demografik Özelliklere Yönelik Bulgular.....	34
4.2. Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Eğilimine Ait Bulgular.....	38
4.3. Değişkenler Arasındaki ilişkiye Ait Korelasyon Analizine Ait Bulgular	39
4.4. Değişkenler Arasındaki Regresyon Analizine İlişkin Bulgular	40
4.5. T Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	41
4.6. Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	49
5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER.....	77
5.1. Yapılan Analizlere Yönelik Sonuçlar	77
5.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	82
5.3. Sektöre Yönelik Öneriler	83
KAYNAYKÇA	85
EKLER	91
Ek-1.....	91
Ek-2.....	96

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Demografik Özellikler	36
Tablo 2. Girişimci Özelliklerine Ait Bilgiler	38
Tablo 3. Bağımlı ve Bağımsız Değişkenlerin Ortalamaları	40
Tablo 4. Değişkenler Arası İlişkilere Ait Korelasyon Analizi Sonucu	41
Tablo 5. Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları	42
Tablo 6. Cinsiyetle İlgili T Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	44
Tablo 7. Sınıflarla İlgili T Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	45
Tablo 8. Öğretim Türü ile İlgili T Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	47
Tablo 9. Girişimci Kişilik ile İlgili T Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	44
Tablo 10. İş Fikri ile İlgili T Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	50
Tablo 11. Bölümler ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	52
Tablo 12. Kardeşler ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	55
Tablo 13. Yaşanılan Yer ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	58
Tablo 14. Baba Mesleği ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	60
Tablo 15. Anne Mesleği ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	63
Tablo 16. İş Kurma İsteği ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	66
Tablo 17. Fon Kaynağı ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	69
Tablo 18. Meslek Tercihi ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	72
Tablo 19. Yaş Aralıkları ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	75
Tablo 5.2.1. Dört Farklı Çalışmadaki Girişimci Kişilik Özelliklerine Ait Ortalamaların Karşılaştırılması	79

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Araştırma Modeli	32
Şekil 2. Araştırma Modeli Sonucu	43

1. GİRİŞ

Girişimcilik son yılların gözde konularından biri olsa da aslında insan var olduğu günden bu yana girişimcilik faaliyetlerini yapmaya devam etmektedir. Girişimcilik ekonomik bir faaliyet olmanın yanında aynı zamanda kültürel bir faaliyettir. Bazı insanlar ve toplumlar girişimciliğe diğerlerinden daha yatkın olabilmektedir. Bu doğuştan girişimci bireyler insanlık âlemine her alanda katkılar sunmuştur (Uygun, 2018: 2). Ancak unutulmaması gereken konu girişimcilik sonradan zaman içinde kazanılabilen bir özelliktir. Girişimcilik, eğitimle veya tecrübeyle öğrenilebilen bir konudur. Elbette girişimci kişilik özellikleri ve belirleyici etkiye sahip olan birçok unsur vardır. Bu çalışmada Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde girişimcilik eğitimi almış öğrencilerin kişilik özelliklerinden başarı ihtiyacı, risk almak, kontrol odağı, belirsizliğe karşı tolerans, kendine güven ve yenilikçilik ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmanın birinci ve ikinci bölümünde literatür incelemesi, üçüncü bölümünde yöntem, dördüncü bölümde bulgular, beşinci bölümde sonuç ve öneriler yer almaktadır.

1.1.Araştırmanın Problemleri

Bu araştırmanın en önemli problemi şu şekilde sıralanabilir.

- Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi bölümlerinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik eğilimi gösteriyorlar mı?
- Ankete katılan öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki var mı?
- Ankete katılanların demografik özelliklere göre kişilik özellikleri arasında bir farklılık gözlemlenmekte midir?

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi bölümlerinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin girişimcilik eğilimlerinin üzerindeki etkinin ölçülmesidir. Bireylerin girişimcilik özelliklerinden kendine güven, yenilikçilik, risk alma, başarıma ihtiyacı, belirsizliğe tolerans ve

kontrol odağı özelliklerinin (Bozkurt,2006), (Erdurur,2012), (Yüceol,2018), (Demirci,2018), (Aydemir,2019) girişimcilik eğilimini ne yönde etkilediği ve aralarında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespitine çalışılmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Değişkenlerin girişimcilik eğilimini hangi yönde etkilediğinin tespit edilmesi ile birlikte girişimciliği teşvik etme noktasında daha önemli çıkarımlarda bulunulabilecektir. Bununla birlikte çalışmada girişimcilik eğitimi öğrencilerin girişimcilik eğilimi oluşturulup oluşturmadığı ile demografik değişkenler açısından ne tür farklılıklar ortaya çıkardığının tespit edilmesi sağlanacaktır.

1.4. Araştırmanın Sayıltıları

Araştırmanın sayıltıları şu şekilde belirtilmiştir;

- Araştırmaya katılan öğrencilerin anket sorularını cevaplayabilecek düzeyde bilgi ve deneyime sahip oldukları kabul edilmiştir.
- Örneklemin ana kütlenin özelliklerini taşıdığı varsayılmıştır.
- Hazırlanan anket formlarının araştırmaya katılanlar tarafından içtenlikle ve dürüst bir şekilde yanıtlanacağı varsayılmıştır.

1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları şu şekilde belirlenmiştir; Uygulama alanı, 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılı güz döneminde Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde girişimcilik dersi almış Yönetim Bilişim Sistemleri, Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik Uluslararası İlişkiler, Uluslararası Ticaret bölümlerinde okuyan öğrencilerin katılımıyla sınırlıdır. Her araştırmada olduğu gibi bu araştırmada da zaman ve mekân sınırı bulunmaktadır.

2. LİTERATÜR

Günümüzde oldukça sık karşılaşılan girişimcilik kavramı ve girişimcilik faaliyetleri yaratmış olduğu toplumsal, sosyal ve ekonomik katma değerler bakımından ülkemizde ulusal açıdan hızla gelişmekte ve uluslararası bir boyut kazanmaktadır. Girişimcilik eğitimleriyle beraber yenilikçi inovatif düşüncelerin ortaya çıkması ve girişimci ruhun toplum içerisinde yaygınlaşması, ülkede yaratacağı yeni istihdam alanları ve gelir kaynaklarını ortaya çıkartması bakımından ülke ekonomisi içerisinde önemli bir konuma sahiptir. Bu bölümde girişimcilik kavramına ilişkin genel bilgilerden bahsedilecektir.

2.1. Girişimcilik Kavramına Genel Bakış

Girişimcilik, bireylerin kendi işlerini kurma amaçları, devletin bu amaçlara gerekli desteği sağlaması, finansal sistem içerisinde yer almalarına olanak vermesi gibi durumlar çerçevesinde gittikçe önem kazanan bir kavram haline gelmektedir. Girişimcilik aynı zamanda belirli bir kitleye istihdam olanağı da sağlamaktadır (Roolath, 2006: 104). Globalleşen ve sürekli gelişim ve değişim içerisinde olan günümüz iş koşullarında, aktif davranan kurum ya da bireyler girişimcilik sahnesinde yerlerini almaktadırlar.

Literatürde girişimcilik kavramına ilişkin olarak farklı tanımlamalar yer almakla birlikte ilk defa Fransız ekonomist Richard Cantillon tarafından tanımlandığı kabul edilmektedir. Cantillon, ekonomik aktörleri 1700'lü yıllarda girişimciler, toprak sahipleri ve ücretli insanlar olarak kategorize etmiştir. Bu kategoriler içerisinde girişimciyi; belirli olmayan şartlar altında sektörü koordine eden ve karar alan bireyler olarak ifade etmiştir (Grebel, Pyka ve Hanusch, 2003: 3). Girişimcinin sermayedardan en büyük farkı, kendi işini bizzat yürütmesinden gelmektedir, çünkü sermayedarın böyle temel bir misyonu yoktur. Sermaye sahibi, kendi parasını başkalarına ödünç verdiğinde, sadece bir sermayedar olur. Kiralamak ve bundan bir kazanç elde etmek için bir arazi (toprak) satın alırsa, toprak sahibi olur. Ancak bir işletmeyi yürütmek için mal alırsa, bu durumda bir girişimci olarak değerlendirilebilir (Roolaht, 2006, 104; Grebel, Pyka, Hanusch, 2003: 4). Joseph Schumpeter, 1911 yılında yayımladığı Ekonomik Gelişme Teorisi adlı kitabında

girişimcilerin iş kurmaktan daha fazlasını yaptıklarını ve hatta birer değişim ajanı olduklarından bahsetmiştir. Dolayısıyla girişimciliğin özünde, yeni bir şeyler oluşturma vardır. Bu oluşum süreci de eskinin demode olmasını sağladığından dolayı yaratıcı yıkım olarak adlandırılmaktadır (Lumpkin, Dess: 1996, 142). Yaratıcı yıkım, eski ve ileriye görme yeteneği düşük işletmelerin yeni ve daha inovatif olan işletmelerce ikame edilmesi ve böylece rekabet edemez hale gelmesidir (Lumpkin, Dess, 1996: 142).

2.2. Girişimciliğin Önemi

Girişimcilik kavramı insan hayatının her dönemin de var olup özellikle endüstriyel ve teknolojik gelişmelerin artması ile yapı olarak da değişim göstermiştir. Bu gelişmeler uluslar arası etkileşimi daha hızlı hale getirmiş, ekonomide ki yarışı daha da ön plana çıkarmıştır (Tidd ve Bessant, 2018: 422).

Girişimciliğin önemi konusunda birçok farklı tanım görölmektedir. İstihdam sağlamak, yeni ekonomik kollar oluşturmak, kaynakları en etkin şekilde kullanmak ülke ekonomisine olumlu etki etmek girişimci için önemlidir. Bu etkilerin eksenin de zaman içerisinde olan gelişimlerin yeniliklerin içerisinde de olabilmek toplumsal ve kurumsal anlamda dönüşümü sağlamak açısından ekonomide olumlu etki sağlamaktadır (Soysal, 2015: 61).

Girişimci bireyler girişimlerinin her zaman sağlayacağı olumlu etkilerini düşünmelidir (Yıldırım ve Demirel, 2011: 189). Bu faydaları, genel olarak kendi kaderini oluşturma fırsatı, fark oluşturma fırsatı, tam potansiyeline ulaşma fırsatı, etkileyici bir miktarda kar elde etme fırsatı, topluma katkıda bulunma ve çabalarıyla tanınma fırsatı ve hoşlandığı ve zevk aldığı işi yapma fırsatı olarak tanımlamıştır. Girişimcilerin kendi maddi durumundan daha çok iç dünyasının da bulundurduğu toplum tarafından kabul görme ekonomik fırsat sağlama durumu ve bu iki olgu arasında daha önce kurulmamış ilişkiyi kurarak yaptığı işle katkı sağlaması ekonomik etkisinin yanında hayata bakışını mesleğiyle birleştirmektedir (Yelkikalan ve Akatay, 2010: 51).

Girişimin temelinde tüketime göre üretim esas alınmaktadır. Buna bağlı olarak da talep edilen ürünler geniş kitlelere ulaşmaktadır. Buda şirketlerin yenilikçi ve ülkeler arası iş yapmalarına olanak sağlamaktadır. Büyüyen ekonomi, yeni pazarlar, gelişen teknolojiler ile girişimciler rekabet etmenin yanında daha büyük ortaklıklara yol açmaktadır. Bu durum ülkelerin daha fazla ekonomik kalkınma içerisinde olduğunu göstermektedir. Devletler girişimciliğe politikaları içerisinde yer vermektedir. Tüm bu süreçler girişimciliğin ne kadar önemli bir kavram olduğunu açıklamaktadır (Akpınar, 2009: 18-19).

2.3. Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi

2.3.1. Dünya’da Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi

İnsan hayatının başlangıcından itibaren girişim hayatın her alanında etkisini göstermiştir. İnsanlar zamanla ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla üretmeye başlamıştır. Bu durum artan nüfusa buna bağlı olarak artan ihtiyaçlarla beraber yeniliğe ve daha fazla üretime yol açmıştır. Tarımsal faaliyetlerin etkin bir şekilde yürütüldüğü dönemde çiftlikler ve köylerin oluşturduğu iktisadi birimler de ortaya çıkmıştır (Ülgen Aydınlık, 2016: 3). Toplumlar zamanla büyümüş tarımda, el sanatlarında gelişim göstererek ticaretin temellerini atmışlardır. Üretim alanında ihtiyaçlar arttıkça insanlar farklı yenilikler değişimler içinde olmuştur. Küçük çaplı meslekler oluşmaya başlamış, İnsanlar ihtiyaçlarını satın almaya buna bağlı olarak endüstri ve ticaret artış göstermiş köyler yerine şehirleşmeler oluşmaya başlamış bankalar kurulmuştur. Bu oluşan iktisadi yapıda yeni girişim faaliyetleri ön plana çıkmıştır (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009: 52).

2.3.2. Türkiye’de Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de girişimciliğin temellerine bakıldığında Türklerin mesleki ve ticari anlamda tarihte başarılı örneklerine rastlayabilmekteyiz. Türkler göçebe hayatlarından Anadolu da yerleşik düzene geçtikten sonra kurdukları Anadolu Selçuklu ve Osmanlı imparatorluğu gibi devletler ekonomik kalkınma, denetim, rekabet ortamını sağlamak amacıyla önce lonca daha sonraki süreçte ahilik teşkilatı olarak devam etmiştir. Bu durum Türklerin girişimcilik konusunda ne kadar etkili olduğunun göstergesidir (Kaya, 2007: 37).

2.3.2.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem

Cumhuriyet öncesi dönem de Osmanlı İmparatorluğu çok uluslu devlet yapısından dolayı iş alanları bölünmeye uğramıştır. Türkler daha çok devlet içerisinde ve ziraat işleri ile ilgilenmiş ahilik teşkilatı burada etkili olmuştur. Ticaret alanının da ise gayri Müslümler daha etkin rol almışlardır. Sanayi alanında azınlıklar tarafından açılan fabrikaların yanında askeri ihtiyaçlar için kurulan birkaç tesis dışında sanayiye dayalı yatırım görülmemektedir (Soysal, 2015: 61).

2.3.2.2. Cumhuriyet Sonrası Dönem

Osmanlı devleti sonrası Türkiye ekonomi alanının da gelişime büyük önem vermiştir. Girişimcilik faaliyetlerini desteklemiş bunu bir devlet kuruluş ilkesi, politikası haline getirmiştir. Yerli ve milli kaynaklar ile kendi girişimcilerini yaratmak isteyen Türkiye Cumhuriyeti 1923 yılında bir dizi ekonomik kalkınma planı, kongreleri düzenlemiştir (Güney, 2008: 18). Bunlardan biri olan İzmir İktisat Kongresin de milli bankaların kurulması, şirketlerin kurulmasını teşvik etmek, yerli kaynakların tercih edilmesi gibi kararlar alınmıştır. Daha sonra bu alınan kararlar misak-ı iktisadiyi yayımlatarak duyurulmuş, ekonomi ve kendi girişimci bireylerini çıkarmak isteyen Türkiye Cumhuriyeti'nin bu alanda ne kadar ciddi olduğu görülmektedir (Ülgen Aydınlık, 2016: 8).

1929-1950 yılları arasında ekonomik krizin de etkisi ile ekonominin daha çok kamu destekli olduğu görülmektedir. Bu dönemde Eti bank, Sümer bank gibi devlet bankaları kurulmuş şeker fabrikaları desteklenmiştir. Daha sonraki dönemde özellikle 1950 yılından sonra ekonomi daha çok özel sektör içerisinde ilerlemiş girişimciliğin temelleri ve teşviki bu dönemde artmıştır. 1970 yıllarından sonra bu durum daha farklı olarak konusunda uzman eğitilmiş girişimciler oluşturmuştur. Eski ticaret üretim anlayışına göre değil daha çok üretim ve maddi kazanımlar daha çok düşünülmüş ancak kalite, üretim dengesi göz ardı edilmiştir (Aşkın, Nehir ve Vural, 2011:67).

1971 yılı ise girişimcilik tarihi açısından önemli bir dönem olmuştur. Bu dönemde artan girişimci bireyler ve faaliyetler sonrası Türkiye Sanayici ve İş adamları Derneği (TÜSİAD) kurulmuştur (Özman, 2013: 5).

1980’li seneler de ülkeler arası ekonominin birlik beraberliğini sağlamak amacıyla farklı politikalar gelişmiş yeni bir serbest piyasa ekonomisi oluşmuştur. Buna bağlı olarak girişimci bireyler arasında döneme göre farklılıklar gözlenmiştir. Amaç ve hedefleri olmayan mesleki ve eğitim seviyesi geride, sadece fırsatları değerlendiren girişimci modeli yerine gelişim ve değişimlerin içinde olan, iyi eğitilmiş piyasa beklentilerine hakim profesyonel girişimciler olmuşlardır (Akpınar, 2009: 25-26).

2000 yılı ve sonrasına baktığımız da gelişen teknoloji ve yenilikler girişimciliği de etkilemiştir. Bu dönemde artan ekonomik büyümeler, gelişimler girişimcilik de daha çok kendi içerisinde değil uluslar arası rekabeti de arttırmıştır (Küçük, 2013: 351).

2.4. Girişimcilik Türleri

Girişimcilik tanımlarına bakıldığında da bazı farklılıklar görülmektedir. Girişimciler üretim içerisinde sadece maddi kazanç sağlamak amacıyla hareket eden bireyler olarak algılanmaktadır. Girişimciler sadece yönetim kademesinde olan kişiler değildir. Girişimcileri girişim faaliyeti içerisinde bulunmasını sağlayan düşünce tüm üretim sürecinin içerisinde olmak ve bu üretimden en iyi sonuçları alabilme arzudur (Onay vd. 2017: 246).

Girişimciler, fırsatları değerlendiren yaptıkları işlerde belli standartları tutturan, işlerini başarılı hale getirip dolayısıyla bu durumdan maddi kazanç elde eden kişilerdir (Uzun ve Dirlik, 2007: 136-140).

2.4.1. Kurumsal Girişimcilik

Her geçen gün daha çok büyüyen ekonomi ve iş dünyasında, girişimcilik faaliyeti içerisinde bulunan şirketler kalıcı olabilmek, yenilik ve gelişimlere uyum sağlayabilmek, daima rekabet içerisinde kalabilmeleri için kurumsal girişimciliğe daha da fazla önem vermektedirler (Tikici ve Aksoy, 2009: 54).

Kurumsal girişimcilik kendi içerisinde ayrılmaktadır. İç, dış ve yayılmış girişimcilik olarak örnekleri görülmektedir. İç girişimci bulunduğu alanda ve çevresinden kopmadan yeni işlerin üretimidir. Örneğin, Hewlett-Packard şirket içerisinde bir fikri alma, bir ürüne dönüştürme ve hızlı bir şekilde o ürünü pazara sürme kapasitesine sahiptir. İç girişimcilik bulundukları yerlerde tercihleri ve kazanımları doğrultusunda içerisinde olduğu kurumdan ayrılmadan yenilik ve gelişime açık olarak proje içerikleri üretmesidir (Türkel, 1992: 58).

İç girişimcilik kurum içerisinde yeniliklerin ve gelişimlerin var olma sürecini oluşturmaktadır (Şeşen ve Basım, 2012: 21; Süren, 2015: 41). İç girişimciler, bir projenin başarısı ya da başarısızlığını belirleyen, örgüt içerisindeki girişimcilerdir. Bu durumdan dolayı kurum içerisinde ki kişilerin konumu bağımlı ve ya bağımsız olarak belirlenmemektedir.

İç girişimciler kurum içerisinde çıkarak özel girişimler içerisinde bulunabilir. Böylelikle farklı bireyler ve fikirlerle karşılaşan girişimciler artan etkileşim ile yeniliği başarılı bir hale getirmektedir (Özyakışır, 2012: 64).

Yayılmış girişimcilik, yeniliği teşvik etmek amacıyla içerisinde bulunan yapının tamamına bir düzen oluşturmak ve çalışanlar arasında kurumun aidiyetini sağlamayı kapsamaktadır. Bu durumda ana fikir firma içerisinde olan bireyler arasında birlik ve beraberliğin amaç ve istekler doğrultusunda oluşturulmasıdır (Onay vd. 2017: 250).

2.4.2. Bireysel Girişimcilik

Girişimci, eline geçen fırsatları değerlendiren, krizi fırsata çevirebilen ve bu fırsatları en iyi şekilde maddi kazanç elde etmek amacıyla herhangi bir başarısızlık durumuna da hazırlıklı risk alabilen bireyler girişimci olarak ifade edilmektedir (Sığırı ve Sait, 2011: 30-48; Özyurt, 1992: 27). Girişimci, karlı iş fırsatları arayışında olan ve bir işi kurup etkili ve verimli bir şekilde yürütebilmek için gerekli riskleri almaktan kaçınmayan ve özel girişim sistemi içerisinde risk alan kişiler olarak ifade edilmektedir. Girişimci, “toplumun ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetleri temin etmek için sıfırdan, yoktan iş ve işletmeler kuran, verdikleri hizmetler karşılığında da gelir sağlamak ve kar elde etmek arzusu taşıyan işadamlarıdır” (Öztürk, 2006: 32).

Girişimci, arz talep dengesini göz önünde bulundurup üretimi ve bu üretimlerin hizmetini sağlayabilmek amacıyla temelden iş alanları işletmeler açan bunun sonuncunda maddi kazanım elde etme beklentisi içerisinde bulunan iş insanlarıdır (Tikici ve Aksoy, 2009: 67).

Bu durumu değerli kılan olmayan bir işi var etmektir. Girişimci bulunduğu çevrede açıkları görebilen eksikleri tespit edebilen ve bu eksikleri, boşlukları en iyi şekilde dolduran iş kollarını faaliyete geçirmektedir. İşletmeyi oluşturan, üretimin her safhasında bulunan, maddi kazanç beklentisi içerisinde olup tüm riskleri alan bireyler olarak farklı tanımlar içerisinde de görülmektedir (İbrahimoğlu ve Uğurlu, 2013: 126).

Bireysel bir girişim içerisinde olan kişilerin yapması beklenen bazı normları vardır. Bu işlevler yapılmadığı takdirde o girişimin girişimcilik içerisinde olduğu tartışılmaktadır. Bunlardan bazıları ürün kalitesini arttırmak, yeni ürünler hizmetler içerisinde olmak, hammadde sağlamak buna bağlı olarak yeni pazarlar bulmaktır (Müftüoğlu ve Durukan, 2004: 64)

Kurumsal girişim ile arasındaki fark sermayesi daha küçük işletmeler ile temas ederek yenilik kapasitesinin daha da fazla olması ile ilgilidir. Büyük işletmeler kendi içerisindeki faaliyetlerine önem vererek yeni yatırım ağları oluşturmaktadır. Böylelikle büyük işletmeler kendi yenilik ve gelişim süreçlerini sağlayabilmektedir (Onay vd. 2017: 345).

Marangoz (2016) kurumsal girişimciliği, Küçük'den (2010) daha farklı bir görüş belirterek büyük ve orta derecedeki işletmelerin girişimcilik faaliyetleri kurumsal girişimcilik olarak değerlendirmiştir. İşletme çalışanlarının içerisinde bulunduğu çaba ve fikirler var olanın dışında farklı girişimleri ortaya çıkarmaktadır. Buna bağlı olarak işletme kendi içerisinde gelişerek, güçlenen ve yenilenen ürün ve hizmetleri ortaya çıkarmaktadır. Bu durumu kurumsal girişimcilik olarak tanımlamıştır. Benzer şekilde McCrae ve Oliver (1992) e göre de kurumsal girişimcilik, stratejik karar almada ve yönetim felsefesini kullanmada yönetimin aldığı davranışları tanımlamaktadır. Bu yaklaşım, ayrı bir tanım gibi görünse de

yazında yer alan ve özellikle iç girişimcilik olarak ifade edilen girişimcilik türü ile önemli benzerlikler taşımaktadır (Küçükaltan, 2009: 21-28).

2.4.3. Sosyal Girişimcilik

Sosyal girişimcilik, "yenilikçi bir bakış açısıyla yeni girişimler oluşturarak ya da var olan işletmelerin yönetilmesi ile sosyal refahı en üst seviyeye çıkarmak için fırsatları görerek oluşturulan bir süreci kapsayan faaliyetler bütünü"dür (Zahra vd., 2009: 519; akt. Kırılmaz Kılıç, 2013: 106).

Bulunduğumuz yüzyıl içerisinde farklılık gösteren siyasi, sosyal, kültürel yapı dolayısıyla ortaya çıkan sorunlar ve bu sorunların çözümleri için geliştirilen projeler, çözüm fikirlerini içeren sosyal girişimcilik, sosyal yapının oldukça zayıfladığı dönemde sivil toplum kuruluşları çatısı altında varlığını devam ettirerek toplumsal sorunların çözümü için çalışılmıştır (Küçük, 2013: 382).

Sosyal girişimcilik kavramı içerisinde farklı tanımlar ile karşılaşılabılır. Araştırmacıların bazıları maddi kazanımlarını öncelik olarak görmeyerek sosyal fayda ve sermaye sağlamak için oluşturdukları faaliyetler olarak açıklanırken, diğer bir görüş ise maddi kazanımlarını ön planda tutarak sosyal sorumluluk projeleri içerisinde yer almaları, toplumun sosyal sorunlarını çözüme ulaştırma çabası olarak tanımlanmaktadır (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009: 84-85).

2.4.4. Akademik Girişimcilik

Bulunduğumuz çağ da artık üniversiteler sadece eğitim kurumu değil teknolojik ilerlemelerin, ekonomik kalkınmanın önemli bir parçası olarak görülmektedir. Ticarileşmenin üniversiteler içerisinde faaliyet göstermesi ile bu kurumlar ulusal rekabet ortağı olarak girişimci kimliğine bürünmüştür (Çitçi ve Memiş Sağır, 2017: 47-48).

Üniversitelerin ve diğer eğitim kurumlarının oluşturdukları araştırma geliştirme faaliyetlerinin ticari anlamda kazanıma dönüştürülmesi akademik girişimcilik olarak tanımlanmaktadır. Uluslararası kaynaklar da 1990'lı yıllardan sonra değer kazanan akademik girişimcilik bu alanda akademik girişim içerisinde olan bireylerin ticari yönden maddi kazanç sağlaması yanında ayrıca ticari olmayan

yönden de ortaya çıkan sonuçların bilimsel olarak yayımlanmasını kapsamaktadır (Özyakışır, 2012: 41).

2.4.5. Kamu Girişimciliği

Girişimcilik, geneline bakıldığında daha çok özel sektör faaliyetlerinin içerisinde olduğu bir alan olarak görülmektedir. Özel sektör girişimciliği yanında kamu girişimciliği de bu alanda pay sahibi olmaktadır (Uygun, 2019: 53).

Kamu girişimciliği devlet içerisinde olan imkanlar dahilinde de topluma kamu hizmeti verilmesi olarak tanımlanmaktadır (Kağıtçıbaşı, 2000: 36).

Cevher ve Yüksel (2014: 100)'e göre kamu girişimciliği, özellikle ekonomik dalgalanmaların meydana geldiği dönemlerde bizzat kamu erkinin inisiyatif alarak yatırımlara öncülük ettiği, işletmelerin sunduğu kaynaklarla değil de kamu tarafından üretilen kaynakların kullanıldığı girişimcilik şekli olarak tanımlanmaktadır.

Kamu girişimciliğinin özel sektör girişimciliğinden ayıran farklılıklar vardır. Kamu girişimciliğinde bürokratik, yasal ve politik sınırlar devreye girerken özel sektör girişimlerinde bu sınırlar görülmemektedir (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 47).

2.4.6. Özel Sektör Girişimciliği

Özel sektör girişimciliği, oluşturulan işletmelerin temelleri ve para kaynaklarının özel kişilere ait olması işletme içerisinde alınan tüm girişimcilik kararlarını özel şahıslar tarafından alındığı girişimcilik türüdür. Ayrıca özel şahısların var olan işletmeleri satın alma gücünün de olması orijinal girişimcilikten ayıran temel fark olarak görülmektedir (Peter ve Bullock, 2006: 429-439).

Özel sektör girişimciliği denildiğinde girişimci iş alanını oluşturmaya başlarken genel bir görüş olarak özgür sermaye özgür düşünce bunun yanında serbest faaliyet içerisinde olmak olarak görülmektedir. Özel sektör girişimin de sermayeyi özgür bir biçimde kullanabilmek anlamına gelse de bazı noktalarda bu özgürlük yasal düzenlemeler ve kurallar çerçevesinde sınırlanmaktadır (Soysal, 2015: 61).

2.5. Girişimcilerin Sahip Olması Gereken Özellikler

Her iş kolunda olduğu gibi başarılı olmanın yanında başarısızlık da görülmektedir. Girişimcilik de ve girişimcilik faaliyeti içerisinde olan bireyler bulundukları iş alanında başarılı ve ya başarısız olabilmektedirler. Yıllar boyunca araştırmacılar işlerinde başarıya ulaşmış olan girişimci kriterlerini araştırmışlardır. Araştırmalar sonucunda kaynakları bir araya getirebilme, yenilikçilik, özgüven sahibi olabilme, başarıma ihtiyacı, risk alma gibi kriterlere yer verilmektedir (Ulutürk Akman ve Bektaş, 2015: 219).

Peter ve Bullock (2006) ayrıca girişimci bireyler de aldığı kararları uygulamak, planlamak, tahmin etmek ve insiyatif almak gibi özelliklere de sahip olması gerektiğini belirtmektedir.

Mill (1848), Girişimcilik içerisinde olan bireylerin risk alma; Weber (1917) ve Hartman (1959) biçimsel otoritenin kaynağı olma; Litzinger (1965), liderlik, tanınma, iyi insan olabilme, bağımsız olma; Liles (1974) başarıma isteğı; Welsh-White (1981) sorumluluk alma isteğı, özgüven sahibi olma, kontrollü olmak, orta düzeyde risk alma, mücadele etme olarak ifade etmiştir (Güney, 2015: 61).

İrmiş ve Durak (2010) girişimciler de bulunması gereken özellikleri belirtmiştir;

- Fırsatları gören, fizibilite hesabı yapabilen,
- Yüksek katma değer yaratabilen,
- Risk alma cesareti ile yenilik yapan, rekabete ayak uyduran,
- Yenilikleri topluma yansıtan,
- Değışime uyum sağlayan ve değışimi yönlendiren,
- İstihdam yaratan ve bunun sorumluluğunu üstlenen,
- Ar-Ge ve ürün geliştirme işlevini yüklenen.

Girişimciliğin en önemli noktası, üretilen ürünlerin, hizmetlerin çevresel yapılar aracılığıyla inovasyon ve farklılık oluşturma yanında öne çıkan olumsuzlukları, engelleri aşabilme durumudur (Klein ve Bullock, 2006: 64). Olumsuzluklar ile başa çıkabilen bireyler sağlam karakter özellikleri ile tanımlanabilmektedir. Bu durum zorluklar ile başa çıkabilme konusunda vazgeçmeyen bireyler oluşmasına yol açmaktadır.

Bu özelliklere farklı olarak Marangoz (2016) girişimcilerin kişisel özellikleri; yaratıcılık, özgüven, hırs ve kararlılık, risk alma, hayal etmek, yenilik, yaratıcı olmak, dayanıklılık, tolerans, içsel kontrol, liderlik ve geleceğini belirleme olarak ayırmaktadır.

McCrae ve Oliver (1992) girişimcilerin olması gereken özelliklerini 9 madde de açıklamaktadır;

- Kararlılık,
- Geleceğe yönelme,
- Sorumluluk alma,
- Yüksek enerji,
- Anında geri bildirim,
- Orta düzeyde risk tercihi,
- Yeteneklerinin farkında olma,
- Organize etme becerisi,
- Paradan ziyade başarmanın değerini kavramak.

Bu dokuz özelliğe ek olarak ayrıca 5 özellik daha belirtmiştir. Belirsizliğe karşı tolerans gösterme, bağlılık, esneklik, çalışma isteği ve azimdir.

İraz (2005) Girişimci özelliklerini 9 madde ile açıklamıştır;

- 1) Kendi kendinin patronu olmak,
- 2) Kendine güven (özgüven sahibi olma),
- 3) Başarısızlığa tahammüllü olma,
- 4) Yaratıcılık,
- 5) İyimserlik,
- 6) Vizyon sahibi kişilik,
- 7) Yüksek başarıma arzusu,
- 8) Belirsizlik altında çalışabilme,
- 9) Enerjik kişilik,
- 10) İçten denetimli kişiliktir.

Girişimcilerin kişilik özellikleri önemli olmakla beraber sosyal özellikleri de değerlidir. Sosyal özellikler iletişim temelinde olup kişiler arası iyi insan ilişkilerini kapsamaktadır. Sosyal özellikleri iyi olan bireyler çevresini aktif olarak hareket geçirmesi, geri bildirim alması ve iyi insan ilişkileri noktasında kişilik özelliklerini de tamamlayabilmektedir. Bununla beraber çalışan bireylerin daha etkin rol oynaması, motive edilmesi anlamında daha da kolaylaşacaktır (Marangoz, 2016: 59-60).

Güney ve Yalçın (2006) Sosyal ilişkilerin başarılı girişimciler oluşturabilmesi için önemli püf noktaları belirtmiştir. Bunlardan bazıları:

- Etrafında yer alan kişilerin bir insan olduğu unutulmamalı ve onlarla iletişim kurarken buna her daim dikkat edilmelidir.
- Topluma faydası olan mal ve hizmetler üretilmelidir.
- Her bireyin farklı özelliklerde olduğu gerçeği bilinmeli ve buna uygun hareket edilmelidir.
- Çalışanların ihtiyaç duyabilecekleri ilave eğitim ihtiyaçları karşılanmalıdır.

- Bulunulan ve faaliyet gösterilen çevreyi tanımalı ve yine o çevre tarafından da tanınmalıdır.
- İnsanlara sevgi ve ilgi ile yaklaşılmalıdır.
- Adilane, tarafsız ve dürüst bir yaklaşımda bulunulmalıdır.
- Çalışanların ihtiyaç duydukları sosyal olanaklar sağlanmalıdır.
- Diğer bireylere verilen sözlerin tutulmasına özen gösterilmelidir.
- Değişik ve yaratıcı fikir ve önerilere her daim açık olunmalı ve bunlar, bir değişim fırsatı olarak görülmelidir.
- Vergiler düzenli ve ödenmesi gerektiği kadar ödenmeli ve bu konuda topluma örnek olunmalıdır.
- Yapılacak hatalara karşı toleranslı olunmalı ve çalışanlara yaptıkları hatalara karşı yapılacak yapıcı tavsiyelerle ufuk kazandırılmalıdır.
- Kendilerinin konuşmasından önce karşıdaki birey aktif bir şekilde dinlenmeli ve olası dedikodu ve söylentilere itibar edilememelidir.
- Sürekli bir şekilde davranışlarıyla topluma örnek olunmalı ve önderlik edilmelidir.

2.6. Girişimciliğin Avantaj ve Dezavantajları

Girişimcilik, şartları zor olduğu kadar uzun zamanlı bir yoldur. Girişimci bireyler kendi yeteneklerinin yapabileceklerinin farkında olup olumlu ve olumsuz tüm şartlar altında alternatif planları olan, tüm bu sürece hazırlıklı aynı zamanda en önemli kaynakları olan motivasyonlarını kaybetmeden başarıya ulaşmaları gerekmektedir (Tidd ve Bessant, 2018: 156).

Başarma arzusu, kendini geliştirme, saygı görmek, faydalı bir birey olmak, maddi kazanç elde etmek ve bağımsız olma duygusu girişimciliğin olumlu yönleri olarak görünse de ekonomik sorunlar, çok fazla sorumluluk almak, belirsiz süreçler, maddi zarar durumu, sosyal hayatının çok fazla olamaması gibi durumlar girişimciliğin dezavantajlarını oluşturmaktadır (Akpınar, 2009: 32).

2.6.1. Girişimciliğın Avantajları

Girişimciliğın avantajları genel anlamda şöyle ifade edilmektedir (Onay vd. 2017: 247).

Bağımsızlık Duygusu: Karar anında girişimcinin kendi düşünceleri doğrultusunda hareket etmesi özgürlüğü ve hareket alanlarının sınırlı olmaması girişimci bireylerin en önemli amaçlarındanıdır. Ekonomik bağımsızlık ise girişimcinin özellikle içerisinde bulunduğı girişim faaliyeti için en önemli gerekçelerdendir (Özyakışır, 2012: 64).

Kar elde etme: İşletme kar sağladıkça girişimci bireyler de maddi kazançlarını artırmış olurlar. Bu durum girişimciler açısından ilk öncelik olmamalıdır. Girişim faaliyeti içerisinde de olan kişiler kazanç sağlarken etik kuralları da hiçe saymamalıdırlar. İlk önceliğı kar amacı olan girişimci girişimcilik adına en olumsuz davranış içerisinde bulunmuş demektir (Öztürk, 2006: 64).

Saygı Görme: Çevresel olarak tanınmak, saygı görmek girişimci için teşvik edicidir (Alada, 2000: 47).

Başarma Hissi: Girişimci fikirlerini gerçekleştirdiğinde daha fazla şey başarma düşüncesi içerisinde olmaktadır (Uygun, 2019: 32).

Kişisel Gelişime Katkı: İşletmenin her kademesinde çalışan yapılan işe hakim olan girişimci kendi potansiyelini ve yetkinliğinin farkında olup bu özelliklerini kullanarak aynı zaman da geliştirme imkanına sahip olacaktır (Arıkan, 2004: 75).

Toplumsal Fayda: İş alanları oluşturarak, istihdam yaratmak, topluma fayda sağlayacak unsurlar içerisinde bulunma girişimciyi memnun eden durumlardır (Özyakışır, 2012: 107).

2.6.2. Girişimciliğın Dezavantajları

Girişimcilik adına fikir sahibi olan her birey bu fikirlerini gerçekleştirip başarılı girişimciler haline gelmiş olsalardı ülkelerde ki girişimci sayıları da var olandan daha fazla olabilirdi. Girişimcilik meslek grupları içerisinde en zorlarından birisidir. Girişimciliğın dezavantajları şu şekilde açıklanabilir (Şen, 2015: 51).

Sorumluluk Yüğü: Girişimcinin sorumluluk yüğü her zaman daha fazladır. Girişimci işletmesinin içerisinde en rahat kişi olarak görünse de çalışanlarına göre daha ağır şartlar altında olabilmektedir. Şirket içerisinde çalışan kişi tek alanda uzmanlaşırken girişimci iş alanının her noktasına hakim olmak zorundadır. Ayrıca çeşitli vergi ödemeleri, yasal süreçler, gelir gider dengesini sağlama gibi sorumluluklar girişimci için çevresel ve müşteri baskısı da eklenince tüm bunları yönetme sorumluluğunda bulunmaktadır (Onay vd. 2017: 281).

Zarara Katlanma Zorunluluğu: Girişimciler genelde bulundukları iş alanlarında kazanç elde etmeye yönelik hamleler de bulunurlar ancak her zaman durum böyle olamayabilir. Girişimci kar elde ettiği kadar zarara da katlanabilir durumda olmalıdır. Herhangi bir zarar etme sürecinde işletme faaliyetlerinin devam edebilmesi girişimciye aşırı iş stresi ve sorumluluk altında bırakmaktadır (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009: 18).

Belirsizliklerle Başa Çıkma: Belirsizlik durumu her birey için farklı algılanabiliyorken, eldeki verilerin yetersiz olması durumunda karar verme yeteneği ve bu alınan kararlara güveniyorsa girişimci belirsizlikle başa çıkabiliyor demektir (Erkenekli ve Uzun, 2012: 125).

Ailesine Yeterince Vakit Ayıramama: Girişimciler kendi işinin patronu gibi görünseler de çok fazla sorumluluk ve iş temposu ile karşı karşıya kalabilmektedirler. Bu durum sosyal hayatlarına ve ailelerine zaman ayıramamasına yol açmaktadır. Ailesine zaman ayıramayan girişimciler ilişkilerinde olumsuzluklar yaşayabilmektedir. Girişimci işletmesi için yapabileceği fedakarlıkları iyi hesaplamalıdır (Özyakışır, 2012: 26).

2.7. Girişimciliği Etkileyen Faktörler

Girişimciliği etkileyen faktörler; Sosyal, ekonomik ve psikolojik faktörler olarak ayrılmaktadır.

2.7.1. Sosyal Faktörler

Girişimcilik toplumsal bir olaydır ve sosyal özelliklere sahiptir. Toplum içerisindeki sosyal olaylar girişimciliğe olan düşüncüyü etkilemektedir. Girişimci

değerlerin toplum da kabul edilmesi, onaylanması girişimci yetenekleri olan insanların girişimcilik faaliyetlerinde bulunmasına teşvik etmektedir. Bu durum girişimci olmayı etkileyen sosyal faktörler içerisinde (Başol ve Dursun, 1303).

Girişimci bireyler kurmuş oldukları işletmeler de başarı sağlamaları, toplum içinde saygınlık görmeleri kişilerin sosyal statülerini de olumlu etkilemektedir. Bundan dolayı girişimcilik istekleri ve statüsünü artırma duygusu doğru orantılıdır. Kendi işinin patronu olan bireyler, İş insanı olarak tanınmış olmak kişide özgüven ve özgürlük duygusu oluşturmaktadır. Bu durum toplumca da kabul görmektedir. Kişinin kendi kararlarını vermesi iş alanında başarılı bir konumda olması girişimciliğe olan düşüncelerini olumlu anlamda etkilemektedir. Girişimci kendi hedefleri ve kararları doğrultusunda bu durumun vermiş olduğu serbestlik ve güven duygusu toplum tarafından daha fazla saygı ve kabul görmesini sağlamaktadır (Klein ve Bullock, 2006: 418).

Girişimci olmayı etkileyen en önemli sebeplerden biri de ailedir. Kişinin çocukluktan itibaren yetişme tarzı, aldığı eğitim gördüğü ve büyüdüğü rol modelleri etkilemektedir. Bu durumda aile bireylerinin birbiri ile olan iletişimleri önemlidir. Ailenin, çocuğunu yapabileceği işler de desteğini hissettirmesi aynı zamanda hata bile yapsa bunun düzelebileceğine inandırması çocuğun aldığı kararlar da ve ya yapacağı işlerde risk alabilmesini, cesaretli olabilmesini belirler. Aksi halde sürekli eleştirilmek olumsuzluk durumunda korkutulması birey de kendine güvensizlik ve başarısızlık endişesi yaratmaktadır (Dilsiz ve Nihat, 2005: 35).

Bireyin ailesi tarafından verdiği kararlarda desteklenmesi, girişimcilik adına istekli olabilmesini sağlamaktadır. Wang ile Wong'un araştırmasına göre ailede girişimci bireyler mevcutsa kişinin girişimcilik faaliyetleri içerisinde olması daha kolaydır. Aile ve çevre olarak girişimcilik destekleniyorsa imkanlar sağlandığında kişi kendi iş alanını oluşturabilmektedir. Bunun nedeni ise çevresinde girişimcilik kültürünün oluşmuş olmasıdır (Öztürk, 2006: 45).

Aile faktörü girişimcilik için önemlidir. Özellikle aile içerisinde girişimci bireyler mevcutsa belirlenen rol modelleri girişimcilik faaliyetleri içerisindeyse bu durum girişimcilik adına motivasyon kaynağı olmaktadır. Aile yapısı girişimcinin

kariyeri için önemli bir yer tutar. Aynı zamanda ailenin sosyal yapı içerisindeki yeri çocuklarının kariyer süreçlerini etki etmektedir. Sosyal yapı içerisinde olan aileler çocukların yetişme tarzı aldığı eğitim ve gelecek planlaması olarak finansal kaynaklara daha rahat ulaşabilmesini sağlamaktadır. Tüm bu sebepler teşvik edici olsa da aynı zaman da çocuk sayılarının fazlalığı, eğitim yetersizliği, eleştiri gibi yetişme tarzından dolayı olumsuz düşünceler, kısıtlanmak ve kararsızlık oluşturmaktadır (İraz, 2005: 176).

Girişimcinin toplumda gördüğü değer kendi işini kurabilmesi için cesaretlendirici teşvik edici olmakla beraber başarısız olan girişimci bireyler içinde yeniden bir şans anlamına gelmektedir (Küçükaltan, 2009: 64).

Kişilerin çevresi ile olan iletişimleri sergiledikleri tutum ve davranışlar genellikle yetişme tarzlarından ve çocukluk rol modellerinden etkilendiğini göstermektedir. Aile içerisinde öğrendikleriyle sosyal ve kültürel özelliklerini toplum içerisine aktarmaktadır. Tüm bu kavramlar ailenin kişinin aldığı kararlar da ne kadar büyük önem taşıdığını göstermektedir (İrmiş ve Durak, 2010: 74).

Aile içinde girişimci bireylerin olması böyle bir ortamda büyüyen çocukların da girişimci ruhuna sahip olması girişim faaliyetleri içerisine girmesine sebep olmaktadır (Bozkurt ve Alparslan, 2013: 10).

2.7.2. Ekonomik Faktörler

Özel sektör veya kurumlar da çalışan bireylerin ekonomik koşullar altında statüsü ne olursa olsun kazanabileceği maddi gelirin bir limiti vardır. Çalışma performansları bilgileri ne kadar üst düzey olursa olsun çok daha fazla kazanç elde etmesi mümkün değildir. Bu sebeple daha fazla maddi beklentisi olan kişiler bu durumlarını değiştirmek ve kazancın tümüne sahip olabilmek adına girişimciliğe yönelmektedir. Geleceklerini garanti altına almak isteyen bireyler kendi iş alanını kurma fırsatını yakaladıklarında yapacak olduğu işin kendine sağladığı faydaları garantili ve emniyetli olmasından daha da önemsemesi incelenmesi gereken bir konu olmaktadır (Güney ve Yalçın, 2006: 63)

Girişimci, yaptığı içten kazanç sağlamanın yanında işi veya fikirlerini bir araç olarak görmektedir. Yenilikler, gelişimler ve üretilen fikirlerin bu anlamda önemli bir yeri vardır. Girişimci potansiyeli olan kişiler fikirlerini, ürettiklerini çalıştıkları yerlerde uygulayamaz bunları ortaya koyamazlar. Böylelikle yenilikçi ve gelişimin içerisinde olan bireyler farklılık sağlayıp yeni ürünler ortaya koyabilmek ve bununla beraber maddi kazanç elde edebilme beklentisi içerisinde olmaktadır (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009: 39).

Tüm bu faktörlere bakıldığında olumlu ve olumsuz nedenler kişileri girişimci olmaya teşvik ettiği kadar bazılarının da girişimcilikten uzak durmalarına neden olmaktadır. Kişilerin kurdukları işte yeterli bilgiye sahip olamaması, ekonomik koşullara hazırlıklı olamaması, yetersiz maddi kaynak ve çeşitli karışık idari süreçler girişimcilik adına bir diğer alt birleşenleridir (Tikici ve Aksoy, 2009: 61).

2.7.3. Psikolojik Faktörler

Girişimcilikte psikolojik faktör, ekonomi sosyal veya çevresel faktörler den daha farklı olarak girişimcinin düşünce yapısına bağlı bir durumdur. Girişimci olmayı etkileyen psikolojik faktörün en önemli özelliği kontrol odaklı olmaktadır. Kontrol odağının temelinde kaynaklar da çeşitli görüşler mevcuttur. Kontrol odağı başlangıçta kişinin çeşitli durumlar içerisin de davranışlarının farklılığını ve bu davranışlarına nasıl yn verdiğini araştırmalar sonucunda belirlemiş olup Rotter'in 1966 yılındaki çalışmasında kaynaklar için önemli kavramlar eklemiştir (Uygun, 2019: 47).

Guzman ve Linan (2005) kontrol odaklılığını (Locus of Control); Bireyin başına gelen olayları ve bunların sonuçlarını kendi kontrolü veya kontrol dışı ilerlemesi olarak düşünme durumu olduğunu ifade etmektedirler. Bu tanıma göre içsel kontrolü fazla olan bireyler de yaşanan olaylar karşısında kontrolü kendisine olduğunu ve gidişatını değiştirebileceğini düşünmektedirler. Böylece içsel kontrolü yüksek olan bir kişi girişimci potansiyeli yüksek ve risk alabilen yapıya sahip olduğu düşünmektedirler. Durumlar karşısında daha aktif rol alabilirler böylelikle kendi verdiği kararlar ile geleceklerine yn vermektedirler (Küçük, 2013: 134).

İnsanların girişimcilik kararlarını etkileyen bir diğer psikolojik etken başarıma hissidir. Kaynaklar da başarıma ihtiyacı, girişimci olan ve olmayan bireyler arasında incelenmiştir. Mc Clelland'ın çalışmasını onaylayan birçok araştırma daha mevcuttur. Başarıma ihtiyacı kişiye göre değişir, bireysel bir kavram olmakla birlikte geleceğe yöneliktir. Bu durum içsel kontrol ile bağlantılı olup içsel kontrolü harekete geçirerek bireyin kendi dünyasını harekete geçiren bir yapıya sahip olmaktadır (Arıkan, 2004: 59).

İçsel kontrol odağı yüksek olan kişiler girişimcilik faaliyetleri içerisinde daha fazla yer almaktadırlar. Aynı şekilde başarı ihtiyacı fazla olan kişiler için bu durum geçerli olup risk alma eğilimleri yüksektir. Bu duygular kişiler arasında daha hırslı ve rekabetçi olmalarını teşvik etmektedir. Azim ve rekabetçi duygular içerisinde olan birey girişimci olma özelliklerini de taşımaktadır. Aynı zamanda ele aldığı işi sonuna kadar bırakmamak, sorumluluk almak, çevresini organize etmek gibi özellikleri de barındırmaktadır (Onay vd. 2017: 301).

Kendi yeteneklerine güvenen özgüveni yüksek olan girişimciler, diğer girişimci bireyleri de tanıma olanağı vardır. Bu özellikleri taşıyan girişimci aynı zamanda yeni fırsatları değerlendiren, gelişime her zaman açık olan kişilerdir. Yaptıkları işler de başarılı olmanın yanında başarısız olabilmeyi de hesap ederek risk almamaları çok düşük bir ihtimal olarak görülmektedir (Eren, 2004: 64).

Bir girişimcinin başarılı olabilmesi maddi imkanlara, yaptığı işi sevmesine, bilgi birikimine ve isteğine bağlıdır. Girişimci bireyler genel olarak herhangi bir otoriteye veya kuruma bağımlı olmak istemezler. Böylece mutsuz oldukları ortamda yeni alanlar keşfetmek, maceracı olmak, kendi halinde takılmak gibi özellikler göstermektedirler (Küçük, 2014: 54).

Girişimci dikkat çekmekten hoşlanır kendisinin bulunduğu yerde akla gelen kişi olmak ister. Kararları genelde kendisi vermek ister işletmesini kendi himayesi altında görür. Başka insanlara hakimiyet hakkı vermez, iş alanında kendisine karışılmasından hoşlanmaz. Girişimciler buldukları fırsatları değerlendirirler gelişime yeniliğe açıktırlar. Bu yüzden girişimciler ve girişimci potansiyeli yüksek olan insanlar karşılarına çıkan fırsatları iyi değerlendirmektedirler. Bu durumda

başarılı olma şansları da yüksek olmaktadır. Girişimci özellikleri içerisinde hızlı ve girişken yapıda olmaları da bir diğer olumlu tarafdır (Börü, 2006: 13). Tüm bu özellikler her girişimci bireyde olmamaktadır. Bu durumda başarısızlıkla sonuçlanabilmektedir. Kurulan işletmelerin başarısız olarak sonuçlanması girişimcinin potansiyelinin olmaması, bilgi yetersizliği, risk alamamak, yenilik ve gelişimlere uyum sağlayamamasından kaynaklanmaktadır (Kağıtçıbaşı, 2000: 429).

Girişimciliğin maddi yönüne baktığımız da özellikle ülke ekonomisine etkisi önemli bir yer almaktadır. 1950’li yıllarda araştırmacılar insanların girişimci olup olmayacağını kişilik özelliklerine bakarak incelemişlerdir. Bu araştırmalar daha sonraki yıllarda yapılan incelemeler için önemli bir referans olmuştur. 1980-1990’lı yıllarda yapılan bu araştırmalar sonucunda girişimciliğin, kişinin kişisel özellikleri dışında birçok nedenin birleşiminden meydana gelen davranışsal bir süreç olduğu ve her birinin farklı özellikler taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır (Karakaş, 2012: 59). Girişimci bir bireyin başarılı olması kendi özelliklerinin dışında düşünce tarzı ve olaylara bakış açısı oldukça önemlidir. Bu durum girişimci olabilmenin önemli özelliklerini meydana getirmektedir. Tüm bu bilgilere baktığımızda girişimci kişilerin diğer insanlardan çok daha farklı kişilikte bireyler oldukları açıkça görülmektedir (Öztürk, 2006: 54).

2.8. Girişimcilik Eğitimi

Girişimcilik tarih boyunca incelendiğinde bireyin doğuştan gelen kişisel özellikleri ve içinde yetiştiği çevrenin etkisi ile girişimci olduğu kanaati hasıl olmuştur. Girişimciliğin öğretilmeyeceğine inanılmaktayken günümüzde ise bu algı yıkılmış bilakis girişimciliğin öğretilerek daha faydalı girişimcilerin yetiştirilebileceği kanaati oluşmuştur (Küçük, 2013: 211).

Girişimcilik eğitimleri üzerine yapılan ilk araştırmalar girişimcilik, kelime anlamının farklı değerlendirilmesi nedeni ile daha çok bir iş yeri satın alma, yenilik ihtiyacı ve büyüme ihtiyacı olarak ifade edilmiştir. Sonraları girişimcilik kelimesi günümüzde kullanılan gerçek anlamını kazandığında girişimcilik kavramı da öğretilabilir bir disiplin olarak literatürde yerini almıştır (Uzun ve Dirlik, 2007: 136). Girişimcilik faaliyetlerinin çoğunun sonucunda ekonomik işletmeler kurulması

nedeni ile girişimciliğin ülke ve dünya ekonomisine olan katkısı büyük önem arz etmektedir. Bu bilinçten hareketle günümüzde daha verimli girişimcilerin yetiştirilmesi ve katma değeri yüksek girişimcilik faaliyetlerinin ortaya çıkarılması amacı ile girişimcilik eğitimleri üzerinde hassasiyetle durulmaktadır. Girişimcilik eğitimleri pek çok eğitim kurumunda eğitim öğretim programına alınmıştır (Özyakışır, 2012: 35).

Girişimcilik konusunda önemli gelişmelerin yaşandığı 80'lerde eğitim kurumlarının erken dönemlerde öğrencilerin girişimcilik yönlerini ortaya çıkarmak için çalıştıkları ve bu yönde birtakım planlı faaliyet yürüttükleri gözlenmiştir (Börü, 2006: 23). Yine bu dönemde girişimciliğin sonradan öğrenilebilir olduğundan yola çıkılarak girişimcilik eğitimleri ve çeşitleri araştırmalara konu olmuştur (Yelkikalan ve diğerleri, 2010: 54).

İlk olarak bin dokuz otuz yedi yılında Japonya'da olan Kobe Üniversitesinde başlatılan girişimcilik eğitimini takiben 1940'larda küçük işletme kurs programı uygulamaları görülmeye başlamıştır. MylesMace 1947'de Amerika Birleşik Devlet'inde HBS'de girişimcilik dersi vermiştir. Özellikle son yıllarda pek çok eğitim kuruluşu girişimcilik konu başlığı kapsamında vermiş olduğu eğitim sayısını arttırmıştır (Türkel, 1992: 29).

Son yıllarda dünyada ki uygulamalara paralel olarak ülkemizde uygulanan mikro kredi programları ile kadın girişimciliğinin artırılması hedeflenirken girişimcilik eğitimlerinde de ciddi bir artış olmuştur. Eğitimlere verilen bu önem sadece nakit sermaye desteği verilmek suretiyle girişimciliği geliştirmenin mümkün olmadığını bilincine varıldığına işaret etmektedir (Süren, 2015: 25).

Girişimcilik eğitimlerine bu denli hassasiyet gösterilmesindeki gaye potansiyel girişimcilerde bu konudaki fırsatlar ve teşvikler noktasında farkındalık yaratmak, onları bu yönde kanalize ederek yüksek motivasyon sağlamaktır. Kararlılık, başarıya odaklanma, risk alma, sorumluluk gibi özelliklerin öğretilmeye çalışıldığı bu eğitimler ile bireylerdeki potansiyelin harekete geçirilmesi hedeflenmektedir (Balaban ve Özdemir, 2018: 136-138). Bu hedeflere ulaşıldığında kurulan işletmelerin de daha verimli ve sürdürülebilir olacağı düşünülmektedir. Bu

eğitimlerde yaratıcılığın ve inovasyonun ortaya çıkarılması beklendiğinden genel işletme ve genel ekonomi gibi eğitimler ile karıştırılmamalıdır (Küçükaltan, 2009: 54).

Düzenlenecek eğitim programlarında başarıya ulaşmak için, katılımcı profilinin eğitim seviyesine, eğitim süresine ve eğitim içeriğine uygun öğretim yöntemlerinin kullanılması gerekmektedir (Eren, 2004: 32). Otuz sekiz ülkede yapılmış olan GEM-Global Girişimcilik Platformunun araştırmalarına göre özellikle Şili ve Kolombiya gibi benzeri ülkelerde girişimcilik eğitimi %40'ların üzerindeyken ülkemizde bu oran maalesef %6'dır. Amerika'da ve Avrupa'da girişimcilik eğitimlerinin ilkokuldan başlaması ülkemizde ise meslek okulları ve üniversite dönemlerinde yoğunlaşması girişimcilik eğitimleri ve bu eğitimlerin niceliği noktasında yolun henüz başında olduğumuzun göstergesidir. Uygulanacak girişimcilik eğitimlerinin hangi dönemlerde hangi ağırlıkta olması gerektiği de bu noktada önem arz eden bir husustur (Sığrı ve Gürbüz, 2011: 30).

İlk Öğretim ve Orta Öğretim düzeyinde verilecek eğitimler teoriden ziyade pratik uygulamalar şeklinde olmalıdır ki genç girişimci adaylarının gereksiz yere sıkılarak girişimcilik kavramından uzaklaşmalarının önüne geçilsin. Sosyal dersler içine sistematik olarak yerleştirilecek girişimcilik konusu bu derslerde tartışılmalı, öğrencilerde yaşam felsefesi haline getirilmeye çalışılmalıdır. İlk Öğretim kurumları çocukların uygulama becerisi kazanacakları birer 'yetenek havuzu' olarak tasarlanmalıdırlar (Tikici ve Aksoy, 2009: 56).

Girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması amacıyla kurumların izlediği politikalara en güzel örnek TÜBİTAK'ın almış olduğu kararlardır. TÜBİTAK Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu'nun 23. Toplantısında, girişimcilik kavramının hızlı bir şekilde ilerlemesi amacıyla ilköğretimden başlayarak bireyleri bu konuda özendirecek, teşvik edecek örgün ve yaygın eğitim programları içeren Girişimcilik Yarışmaları, Mini Girişimcilik Eğitimleri, Girişimcilik Dersleri gibi aksiyon alanları belirlemiştir. Ayrıca ileri teknoloji konusunda tertip edilecek girişimcilik yarışmaları ile dikkatlerin girişimcilik üzerine çekilmesi ve ileri teknoloji ürünlerde ülke yetkinliğinin arttırılması önerilerinde de bulunulmuştur (Arıkan, 2004: 58).

Eğitim kavramı girişimciliğin ortaya çıkışı ve ilerlemesindeki en önemli destekçi etkenlerden birisidir. Eğitim yalnızca girişimciliğin ilk adımı için değil girişimciliğin devam eden adımlarında da karşı karşıya gelinen sorunların ortadan kaldırılmasında da yardımcıdır (Küçük, 2010: 45).

Konu ile ilgili yapılmış olan çalışmalarda girişimcilik eğitiminin açıklaması çeşitli biçimlerde yer bulmaktadır. Girişimcilik Eğitim Konsorsiyumu girişimcilik eğitimini hayat boyu öğrenme biçimi olarak görmektedir. Avrupa Komisyonu, buna benzer ancak daha dar bir yaklaşımı savunmaktadır. Liñán'a ile Guzmán (2005) göre girişimcilik eğitimi; Bütün eğitim seti ve eğitim etkinlikleri girişimci davranışları oluşturan katılımcılar geliştirmek, ya da bu eğilime etki eden bazı öğeleri (örneğin girişimcilik bilgisi, girişimci etkinliklerin istekliliği gibi, ya da fizibilite) geliştirmeye çalışmaktır" (Öztürk, 2006: 69).

Bu doğrultuda girişimcilik eğitimi

- Bir bireyin yaşamında fırsatları görme kabiliyetini,
- Yeni düşünceler üretme, fırsatları izleme becerisini ve gerekli olan kaynakları edinme kabiliyetini,
- Yeni bir işletme açma ve yönetme kabiliyetini,
- Yaratıcı ve eleştirel düşünme kabiliyetin içerir.

Yükseköğretim kurumlarındaki girişimcilik eğitimi öğrencilerin farklı konu ve alanlarda iş kurmalarını sağlamaktadır. Bu büyük oranda girişimcilik eğitiminin çeşidine göre belirlenmektedir. Üniversitelerdeki girişimcilik eğitimleri, öğrencilerin iyi bir girişimci olmaları için davranış normları hakkında da bilgi sahibi olmalarına yardımcı olmaktadır (Guzman ve Linan, 2005: 68-75).

Seyfullahoğulları (2011) çalışmasında da girişimcilik eğitimi alan bireylerin, yeni iş kurmada 3 kat daha fazla istekli oldukları, yıllık yüzde yirmi yediden fazla kazanç sağladıkları, mal varlıklarının yüzde altmış iki daha fazla olduğunu saptamıştır (Erkenekli vd., 2012: 125).

Girişimcilik programı, eğitimlerinde kişilerin toplum içerisinde varoluşsal durumunu gerçekleştirebilmesine katkı sağlamak amacıyla coğrafya, tarih, sosyoloji, ekonomi, psikoloji, antropoloji, siyaset, hukuk, felsefe gibi öğrenme alanlarının bir çatıda birleştirilmesini kapsayan, sosyal bilimler ile vatandaşlık konularını yansıtan, bireyin etkileşiminin tüm hususlarıyla araştırıldığı, öğretim anlayışının bütününden hareketle oluşturulmuş bir öğretim dersi şeklinde tanımlanmaktadır (Müftüoğlu ve Durukan, 2004: 94).

21.yüzyılda geçerli olan sistem, öğrencilerin üzerinde isteksizlik oluşturduğu, bilgiye ulaşmada öğrenciyi heveslendirmedeği, konuları yaşamdan örneklemelerle bağdaştırmadığı, eleştirel düşünmeye olanak sağlamadığı dikkate alındığı zaman girişimcilik dersi üzerine yapısal yeni düzenlemelerin yapılması talepleri paralelinde kazandırma amacına ulaşmak düşüncesiyle oluşturulabilmelidir (Küçük, 2010: 74). Yeni program, dersin konusu, sistematığı, öğrenciye verilış şekliyle istek ve gereksinimlerini modern ölçütler kapsamında karşılayabilmesi, amaçları halkın talepleri paralelinde kazandırma amacına ulaşmak düşüncesiyle oluşturulabilmelidir (Yıldırım vd. 2011: 189).

2.9. Tarihsel Olarak Girişimcilik Eğitimi

Girişimcilik eğitimi, Japonya'daki Kobe Üniversitesi'nde 1938 senesinde Shigeru Fijii aracılığıyla başlatılmıştır. Dünyadaki küçük işletme yönetimi kursları bin dokuz yüz kırklarda ortaya çıkmaya başlamıştır (McCrae ve Oliver, 1992: 201). Bin dokuz yüz kırk yedide MylesMace, Amerika Birleşik Devletleri'nde Harvard Business School'da ilk defa girişimcilik dersini tanıtmıştır. Son yirmi yılda değişik eğitim kurumlarında küçük işletme yönetimi ve girişimcilik eğitimlerinin sayısında yüksek oranda bir artış gözlemlenmiştir (Klein ve Bullock, 2006: 430). Katz 2003 girişimcilik eğitimi konusunda en geniş sıralamayı ortaya koymuştur. İlk defa işletme yönetimi yüksek lisansı Southern California üniversitesinde ortaya çıkmıştır. Dünyada 1971 senesinde girişimcilik üstüne mastır, Bin dokuz yüz yetmiş iki de ilk kez lisans eğitiminin hemen sonrasında girişimcilik eğitimi temellerini atmaya başlamıştır. 1980'lerin başlangıcında üç yüzün üstündeki üniversitede girişimcilik ve küçük işletme yönetimi dersi verirlerken, 1990'larda bu sayı bin ellilere kadar yükselmiştir (McCrae ve Oliver, 1992: 203).

1950'lerde ortaya çıkmış olan işletme disiplinin girişimciliği ve girişimciyi ciddi seviyede incelemesi son yirmi senelik bir gelişmenin meyvesidir. Amerika Birleşik Devletleri'nde girişimcilik 1980'lerden beri derslere yoğun olarak dahil edilmiştir. Girişimcilik günümüzde birden çok okulda hemen hemen bir ders olmanın ötesinde yüksek lisans ve doktora seviyesinde verilen bir alandır. Bin dokuz yüz doksanlarda birden çok işletme okulunda girişimcilik merkezleri açılmıştır (İrmiş vd. 2010: 67).

Amerika Birleşik Devletleri'nde girişimcilik sektöründe derslerin üniversitelerde okutulması Bin dokuz yüz yetmişli senelerde yaygınlaşmıştır. 2000'li senelerde dünyanın birden fazla ülkesinde iki bine yakın yükseköğretim kurumunda girişimcilik derslerine yer verilmekte, bu sektörde akademik hakemli dergiler yayımlanmaktadır (Klein ve Bullock, 2006: 439)

2.10. Girişimcilik Eğitiminin Hedefi

Girişimcilik eğitiminin tam anlamıyla kabul görülmüş bir açıklamasının olmaması girişimcilik eğitiminin hedeflerine de etki etmiş olarak görülmektedir. Dünyada girişimcilik eğitimi üstüne çalışmalar sürdürenlerin birçoğunun değişik hedefler bildirdikleri görülmüştür (Karadeniz, 2010: 42).

Rasmussen ve Sorheim'a göre (2006) girişimcilik eğitiminde hedef, girişimci kişileri ortaya çıkarmaktır. Girişimcilik kültürünü bir bireyin üstlenmesi kolay bir durum değildir. Çünkü girişimcilikte kapsamlı bir içerik vardır ve bireye sorumluluklar ve görevler yüklemektedir. Girişimcilik eğitimi; önemli ölçüde hedefler, içerik, felsefik düşünce, eğitimsel yetkinlik ve çıktılar içermektedir. Öğrencinin, girişimciliği öğrenmeden girişimci kişi olamayacağı anlayışına göre hareket edilmektedir. Bunun yanı sıra, bu eğitimin uygulanabilmesi için meydana getirilecek iş ortamı için da oldukça önem taşımaktadır. (Rasmussen ve Sorheim, 2006:186)

Çünkü gerçek girişimcinin gelişmesi için gerçek iş ortamına uygun alanların seçilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda örnek olaylar gerçek iş ortamlarına benzer olarak düzenlenmelidir. Bu noktada, farklı iş olanaklarının farkına

varabilecek, çalışmaların düzenlenmesi ve öğrencilere destek verilmesi büyük önem taşımaktadır. İşyeri açma ve işyeri idaresi çalışmaları üzerinde durulmalıdır. Tüm etkinlikler bir girişimcilik merkezi aracılığıyla yönlendirilmelidir. Bu merkezlerde gerekli girişimcilik etkinliklerinin düzenlenmesine deniyle gereken altyapıya, aynı zamanda girişimcilik bilgilendirme ağına ve öğrencilerin bu ağa hızlı erişim sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaç ise maddi yardım gereksinimini beraberinde getirmektedir (Klein ve Bullock, 2006: 420)

Raposo ve Paço'ya (2011) göre girişimcilik eğitiminin hedefleri aşağıdakilerdir; (Raposo ve Paço, 2011: 455),

- Girişimcilik ile ilgili yararlı bilgi edinmek,
- Tekniklerin kullanımı ile kapasite artışı, işletme durumunun değerlendirilmesi ve zaman çizelgelerinin yapılması,
- Girişimcilik kabiliyetlerini saptamak ve destek vermek
- Girişimciliğin tüm konularında teşvik vermek ve empati kurarak geliştirmek,
- Değişime yönelik davranışları geliştirmek,
- İlk defa girişimde bulunanlara ve diğer girişimcilere destek vermektir.

Alberti ve arkadaşlarına göre (2004) sürekli kullanılan girişimcilik eğitimi hedefleri aşağıdaki gibidir (Alberti vd., 2004: 3);

- Girişimcilik sektörüyle ilgili kavram, teknik ve bilgileri öğrenmeyi içermektedir.
- İş hesapları analiz yöntemlerinin kullanılması ve fiil planlarının sentezinde beceriler kazandırmak.
- Girişimcilik becerilerini, yetenek ve ruhunu tanımlamak ve desteklemek.

Girişimcilik eğitiminde hedef bir bireyde girişimcilik potansiyeli kapsamında gizli kalmış birtakım faktörlerin ortaya çıkmasını ve farkında olmasını sağlamaktır. Eğitim, girişimcilik eğiliminin yükselmesine yönelik zaruri koşuldur, ancak tek koşul olarak görülmemektedir (Balaban ve Özdemir, 2008:133-147). Her ne kadar girişimcilik üstüne müfredatların izlendiği okullar bütün dünyada popüler bir konuma gelmiş olsa da akademik

alanda girişimci kişi yetiştirmenin genetik mirasa mı yoksa eğitime mi dayalı olduğu günümüzde tartışma konusudur (Karadeniz, 2010: 44).

Gerald E. Hills kişisi Bin dokuz yüz seksen sekizde görüşme yönetimi kullanarak on beş saygın üniversitede girişimcilik eğitimi mevzusunda eğitimcilerin tecrübeleri ve fikirlerini araştırmıştır. Gerald E. Hills'in yaptığı çalışmaya göre; eğitim amaçları türlü olmasına karşın, en mühimi yeni bir iş girişimi başlatma ve idare etmeyi kapsayan süreç anlayış ve bilincini yükseltmek olduğu ortaya konmaktadır. Diğer önemli hedefleri bir meslek olanağı olarak girişimciliğe dikkat çekmek, işlevsel iş ilişkileri anlayışına katkı sağlamak ve girişimcinin özellikleri üzerinde durmak, öğrencilerin içsel güven kazanmaları, fırsatları sezebilme kabiliyeti ve analitik yetkinliklerini inşa etmesiyle ilgilidir (Rasmussen ve Sorheim, 2006: 89). Küçük ve yeni kurulan işletmelerin ekonomideki yeri göze çarpmaktadır. Girişimcilik dersi için en önemli 2 konu iş planı projesi geliştirmek ve rol model olarak girişimcilik başarı hikâyelerin den faydalanmaktır. Konferanslar, okuma parçaları ve örnek olay incelemelerinin önemi 2. sırada yer almaktadır (İraz, 2005: 14).

3. YÖNTEM

Araştırmada birincil verileri toplamak amacıyla, ayrıca araştırmanın amacına uygun olduğu düşünüldüğünden nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Anket çalışmaları işletme ve toplumsal bilimlerde çok yaygın olarak kullanılmaktadır. Anket çalışmaları, araştırmacının araştırma sürecine daha hakim olmasını sağlar (Altunışık ve diğ., 2007: 58).

Bu başlık altında araştırma amacı, araştırmanın modeli ve hipotezleri, araştırma soruları, araştırmanın evreni ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması, güvenilirlik testi ve verilerin analizi konularında açıklamalar yapılmaktadır.

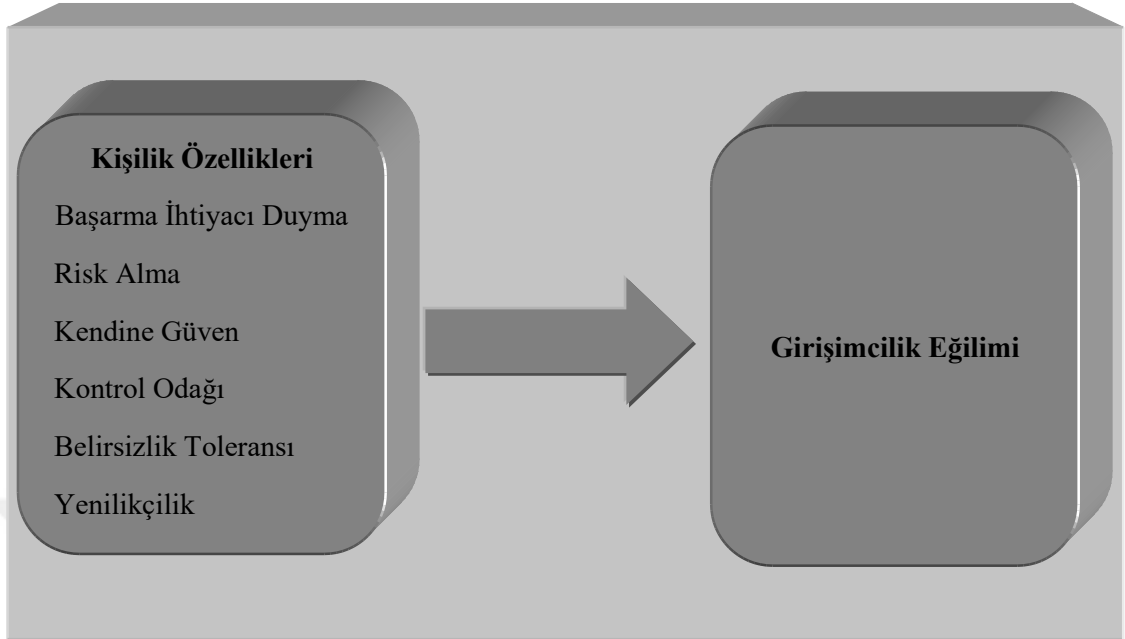
3.1. Araştırma Amacı

Bu çalışmanın amacı Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi bölümlerinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimlerinin üzerindeki etkinin ölçülmesidir. Bireylerin girişimcilik özelliklerinden kendine güven, yenilikçilik, risk alma, başarıma ihtiyacı, belirsizliğe tolerans ve kontrol odağı özelliklerinin (Bozkurt, 2006), (Erdurur, 2012), (Yüceol, 2018), (Demirci, 2018), (Aydemir, 2019), (Karakaş, 2012) girişimcilik eğilimini ne yönde etkilediği ve aralarında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespitine çalışılmıştır.

3.1. Araştırma Modeli ve Hipotezler

Araştırmamızın modeli bir bağımlı değişken ve altı bağımsız değişkenden oluşmaktadır. “*Girişimcilik Eğilimi*” faktörü bağımlı değişkeni ifade etmekten, “*Başarıma İhtiyacı Duyma, Kontrol Odağı, Risk Alma, Belirsizlik Toleransı, Kendine Güven ve Yenilikçilik*” gibi girişimci kişilik özellikleri bağımsız değişkenleri ifade etmektedir. Girişimcilik özelliklerinin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisini ölçmeye için geliştirilen model şekil 1.1. deki gibidir.

Şekil. 1. Araştırma Modeli

H2: İşletme Fakültesinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin risk alma kişilik özelliğinin girişimcilik eğilimi üzerinde etkisi vardır.

H3: İşletme Fakültesinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin kendine güven duyma kişilik özelliğinin girişimcilik eğilimi üzerinde etkisi vardır.

H4: İşletme Fakültesinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin kontrol odağı kişilik özelliğinin girişimcilik eğilimi üzerinde etkisi vardır.

H5: İşletme Fakültesinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin belirsizliğe karşı tolerans kişilik özelliğinin girişimcilik eğilimi üzerinde etkisi vardır.

H6: İşletme Fakültesinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin yenilikçilik kişilik özelliğinin girişimcilik eğilimi üzerinde etkisi vardır.

H7: İşletme Fakültesinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Konuyla ilgili geliştirilen araştırma soruları ise şu şekildedir:

- Ankete katılanların ne kadarı ileride kendi işlerini kurmayı istemektedirler?
- İleride kendi işini kurmak isteyenler ilk etapta fon kaynağını nereden temin etmek istemektedirler?

- Ankete katılanlardan kendi işlerini kurmak istemeyenler hangi sektörde çalışmayı tercih ederler?

3.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi

Bu tez çalışmasının ana kütlesini, Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi'ndeki tüm bölümlerde girişimcilik dersi almış öğrenciler oluşturmaktadır. Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi'ndeki Yönetim Bilişim Sistemleri, Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik Uluslararası İlişkiler, Uluslararası Ticaret bölümlerinde normal öğretim ve ikinci öğretim öğrencileri girişimcilik dersini almış; İşletme ve Sağlık Yönetimi bölümü öğrencileri araştırmanın yapıldığı dönemde girişimcilik dersini tamamlamadıkları için araştırmaya dahil edilmemektedir. Girişimcilik dersini alan tüm bölümler üzerinde yapılan bu araştırmanın evrenini 568 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilirken evrenin tamamına ulaşmanın imkansızlığı ve kaynakların verimli kullanılması açısından basit tesadüfi örneklem tercih edilmiştir. Girişimcilik dersini alan öğrencilerin toplu olarak bulunduğu derslerde anket uygulaması ile öğrencilere ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında 350 anket formu dağıtılmış ancak bunlardan yalnız 337 tanesi değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Sekeran (2003)'e göre bu örneklem sayısı evreni temsil etmede yeterli olmaktadır.

3.3.Verİ Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmanın amacına uygun verileri toplamak için nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Girişimci kişilik özelliklerini ölçmek amacıyla kullanılan otuz altı ifade Koh'un (1996) Hong Kong'da tezsiz yüksek lisans öğrencilerine uygulamış olduğu ve Bozkurt tarafından 2005 yılında dilimize uyarlanan ölçektir. Girişimcilik eğilimini ölçmek amacıyla yer alan on dört ifade ise, 2004 yılında Girginer ve Uçgun tarafından kullanılan standart bir ölçektir. (Erdurur, 2013: 72) Ayrıca demografik özellikleri belirlemek amacı ile de on dört ifade araştırmanın ölçeğinde yer almaktadır.

3.4.Verilerin Analizi

Verileri analiz etmede bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki etkiyi ölçmek için regresyon analizi, değişkenler arasındaki ilişkinin yönünü ve şiddetini

belirlemek için korelasyon analizi, gruplar arası farklılığı ölçmek için T testi ve One-Way ANOVA (tek yönlü varyans analizi) uygulanmıştır. Girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimlerini belirlemek üzere temel belirleyici istatistiklerden aritmetik ortalama kullanılmıştır. Diğer taraftan katılımcılara ilişkin demografik özellikleri ortaya koymak için frekans ve yüzdelik dağılımından yararlanılmıştır.

3.4.2. Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenilirliği

Cronbach (1951) teorisinde, araştırmalarda içsel tutarlılığın sağlanmasında cronbach alfa kat sayısının önemli bir araç olduğunu, ayrıca araştırmalarda kullanılan en yaygın güvenirlik kat sayısı olarak belirtmiştir (Cronbach, 1951). Alfa değeri, 0 ile 1 arası değerler alır ve Cronbach alfa katsayısının 0.70 olması içsel güvenirlik için yeterli kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2010: 171). İlgili literatür incelendiğinde sosyal bilimlerde çoğunlukla içsel güvenirlik için Cronbach alfa katsayısının kullanıldığı görülmektedir (Sekaran, 2003: 205). Bu çalışmada 50 ifadeye ait Cronbach alfa katsayısı 0.76 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca anket dağıtımı yapılmadan önce 30 kişiye ön uygulama yapılmıştır. Bütün bunlar da anketin güvenilir olduğunun bir göstergesidir.

Şekil 1. Çarpıklık Basıklık Katsayıları

Faktör	N	$\bar{X}$	S. S	Çarpıklık	Basıklık
Girişimcilik Eğilimi	337	3,30	0,49	0,00	1,16
Belirsizliğe Tolerans	337	3,40	0,45	-0,15	1,02
Başarı İhtiyacı	337	3,62	0,55	-1,07	1,84
Risk alma	337	3,24	0,53	-0,16	0,48
Kontrol odağı	337	3,14	0,73	0,12	-0,30
Yenilikçilik	337	3,19	0,72	0,05	-0,37
Kendine güven	337	3,23	0,67	-0,01	0,59

Verilerin nasıl dağıldığını belirlemek için, aritmetik ortalama, çarpıklık ve basıklık katsayıları incelenmiş olup; çarpıklık ve basıklık katsayıları ± 2 sınırları içinde olduğundan verilerin dağılımının normallik eğilimi gösterdiği söylenebilir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

4.BULGULAR VE YORUM

4.1. Demografik Özelliklere Yönelik Bulgular

Ankete katılan işletme fakültesinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilere ait demografik özelliklere, frekans ve yüzde oranlarına ulaşılmıştır. Katılımcıların bilgileri aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 1. Demografik Özellikler

Cinsiyet	F	%
Kadın	179	53,1
Erkek	158	46,9
Toplam	337	100,0
Yaş	F	%
21 Yaş ve altı	147	43,6
22 Yaş	114	34,4
23 Yaş ve üstü	74	22,0
Toplam	337	100,0
Bölüm	F	%
Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik	63	18,7
Uluslararası İlişkiler	63	18,7
Uluslararası Ticaret	63	18,7
Yönetim Bilişim Sistemleri	148	43,9
Toplam	337	100,0
Sınıf	F	%
3. Sınıf	81	24,0
4. Sınıf	256	76,0
Toplam	337	100,0

Tablo 1. Demografik Özellikler Devamı

Öğrenim Türü	F	%
Normal Öğretim	183	54,3
İkinci Öğretim	154	45,7
Toplam	337	100,0
Kardeşler arası sıra	F	%
Yaşça en büyük	134	39,8
2. Sıra	103	30,6
3. Sıra	39	11,5
4. Sıra ve sonrası	14	4,2
Yaşça en küçük	47	13,9
Toplam	337	100,0
Yaşadığı yer	F	%
Köy ve Kasaba	49	14,5
İlçe	66	19,6
İl	74	22,0
Büyükşehir	148	43,9
Toplam	337	100,0

Tablo 1.' de ankete katılan öğrencilerin cinsiyet olarak dağılımları %53,1'si kadın, %46,9'u erkektir. Ankete katılan öğrencilerin %43,6' s 21 yaş ve altında, %34,4'ü 22 yaşındayken, %22'si 23 yaş ve üzerindedir. Bölüm olarak dağılım oranlarını incelediğimizde %18,7' si sigortacılık ve sosyal güvenlik, %18,7' si uluslararası ilişkiler , %18,7' si uluslararası ticaret, %43,6' s ı yönetim bilişim sistemleri olarak tespit edilmiştir. Örneklemimizin % 24.0 'ü 3. sınıf, %76,0' s ı 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Ankete katılanların %54,3'ü normal öğretim öğrencisi iken %45,7' si ikinci öğretim öğrencisidir. Ankete katılanların kardeşler arasında yaş sırası dağılımına bakıldığında %39,8'i yaşça en büyük, %30,6'si 2.sıra, %11,5'i 3.sıra, %4,2'si 4.sıra ve sonrası, %13,9'u ise yaşça en küçük yüzdeye

sahiptir. Öğrencilerin yaşadıkları yer olarak dağılımlarına bakıldığında; %14,5'i köy ve kasabada, %19,6'sı ilçede, %22'si ilde ve %43,9'u de büyükşehirde yaşamakta olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Girişimci Özelliklerine Ait Bilgiler

Baba Mesleği	F	%
Çalışmıyor	66	19,6
Kendine ait işyerinde Çalışıyor	93	27,6
Kamu sektöründe çalışıyor	51	15,1
Özel sektörde çalışıyor	127	37,7
Toplam	337	100,0
Anne Mesleği	F	%
Çalışmıyor	250	74,2
Kendine ait işyerinde Çalışıyor	17	5,0
Kamu sektöründe çalışıyor	10	3,0
Özel sektörde çalışıyor	60	17,8
Toplam	337	100,0
Girişimci Kişiliğe Sahiplik	F	%
Evet	208	61,7
Hayır	129	38,3
Toplam	337	100,0
İş Fikrine Sahiplik	F	%
Evet	154	45,7
Hayır	183	54,3
Toplam	337	100,0

Tablo 2. Girişimci Özelliklerine Ait Bilgiler Devamı

İş Kurma İsteği	F	%
İstemiyorum	32	9,5
Az istiyorum	26	7,7
Kararsızım	81	24,1
İstiyorum	114	33,8
Çok istiyorum	84	24,9
Toplam	337	100,0
Fon Kaynağı Kullanma	F	%
Kişisel birikimlerimi kullanırım	117	34,7
Aile ve akrabalarımın başvururum	62	18,4
Ticari kredilerden yararlanırım	74	22,0
Bir veya birkaç ortakla çalışırım	84	24,9
Toplam	337	100,0
Meslek Tercihiniz	F	%
Özel sektörde herhangi bir işte	40	11,9
Kamu sektöründe herhangi bir işte	49	14,5
Özel sektörde prestijli bir işte	165	49,0
Kamu sektöründe prestijli bir işte	83	24,6
Toplam	337	100,0

Tablo 2' ye baktığımızda ankete katılanların babalarının mesleki durumları olarak dağılım yüzdeleri; çalışmıyor %19,6, kendine ait işyerinde çalışıyor %27,6, kamu sektöründe çalışıyor %15,1, özel sektörde çalışıyor %37,7'dir. Ankete katılanların annelerinin mesleki durumlarının yüzdelerine bakacak olursak; %74,2'si çalışmıyor, %5'i kendine ait işyerinde çalışıyor, %3'ü kamu sektöründe çalışıyor, %17,8'i özel sektörde çalışıyor şeklinde dağılmıştır. Ankete katılanların girişimci kişiliğe sahip olduğunu düşünen %61,7 iken girişimci olmadığını düşünen %38,3'tür.

Ankete verilen cevaplara göre kimseyle paylaşmadığı bir iş fikri olan öğrenciler %45,7 iken böyle bir iş fikri olmayan %54,3'tür. Tabloda görüldüğü üzere ileride iş kurmak istiyor musunuz sorusuna yanıtlayan öğrencilerin %9,5'i iş kurmayı istemezken, %7,7'si az istemekte, %24,1'i kararsız kalmakta, %24,9'u ilerde iş kurmayı istiyorken %24,9'u çok istemektedir. İş kurmak isteyen öğrencilerin yararlanacağı fon kaynaklarına bakılırsa %34,7'si kişisel birimlerini kullanacaklarını, %18,4'ü aile ve akrabalarına başvuracaklarını, %22'si ticari kredilerden yararlanabileceklerini ve %24,9'u ise bir veya birkaç ortakla çalışabilecekleri neticesine ulaşmaktayız. Mezun olduktan sonra meslek tercihleri yüzdelik dağılımları; %11,9'u özel sektörde herhangi bir işte, %14,5'i kamu sektöründe herhangi bir işte, %49'u özel sektörde prestijli bir işte, %24,6'sı kamu sektöründe prestijli bir işte çalışmayı düşünmektedir.

4.2. Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Eğilimine Ait Bulgular

Öğrencilerin ne ölçüde girişimcilik eğilimi ve girişimci kişilik özelliklerine sahip olduklarının tespiti için boyutlara öğrencilerin verdiği cevapların ortalaması aşağıda tablolastırılmıştır. Sonuçların değerlendirilmesi aşağıdaki sınır aralıkları baz alınarak yapılmıştır. (Sümbüloğlu, 2010: 9)

- 1-1,79 çok düşük,
- 1,80 – 2,59 düşük,
- 2,60 – 3,39 orta,
- 3,40 – 4,19 yüksek,
- 4,20 – 5,00 çok yüksek.

Tablo 3. Bağımlı ve Bağımsız Değişkenlerin Ortalamaları

Faktör	N	$\bar{X}$	S. S
Girişimcilik Eğilimi	337	3,30	0,49
Belirsizliğe Tolerans	337	3,40	0,45
Başarı İhtiyacı	337	3,62	0,55
Risk alma	337	3,24	0,53
Kontrol odağı	337	3,14	0,73
Yenilikçilik	337	3,19	0,72

Kendine güven	337	3,23	0,67

Tablo 3'e bakıldığı zaman öğrencilerin girişimcilik eğilimi ve girişimci kişilik özelliklerinin her bir alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri görülmektedir. Araştırmada kullanılan değişkenlere ait betimsel istatistikler incelendiğinde, başarı ihtiyacının yüksek düzeyde olduğu ($\bar{X}= 3,62$ SS= 0,55); belirsizliğe karşı tolerans düzeyinin yüksek seviyede olduğu ($\bar{X}= 3,40$ SS= 0,45); risk almanın orta düzeyde olduğu ($\bar{X}= 3,24$ SS= 0,53); yenilikçilik düzeylerinin orta düzeyde olduğu ($\bar{X}= 3,19$ SS= 0,72); kendine güven düzeylerinin orta seviyede olduğu ($\bar{X}= 3,23$ SS= 0,67); kontrol odağı düzeylerinin orta seviyede olduğu ($\bar{X}= 3,14$ SS= 0,73) belirlenmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin girişimci eğilimi düzeylerinin orta seviyede olduğu belirlenmiştir ($\bar{X}= 3,30$ SS= 0,49).

4.3. Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizine Ait Bulgular

Korelasyon analizi iki değişken arasında ilişkinin miktarını bulup yorumlamak amacıyla kullanılır. Korelasyon katsayısı 1.00 olması mükemmel pozitif ilişkiyi -1.00 olması mükemmel negatif ilişkiyi ifade eder. İlişki düzeyi belirlemede genellikle şu sınırların sıklıkla kullanılabileceği literatürde yazılmıştır. Korelasyon katsayısının mutlak değeri olarak, 0.00-0.30 arasında olması, düşük; 0.30-0.70 arasında olması, orta; 0.70- 1.00 arasında olması; yüksek düzeyde bir ilişkinin olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2010).

Tablo 4. Değişkenler Arası İlişkilere Ait Korelasyon Analizi Sonucu

Faktörler	1	2	3	4	5	6	7
1.Belirsizliğe Tolerans	1						
2.Başarı İhtiyacı	,429**	1					
3.Risk alma	,355**	,378**	1				
4.Kontrol odağı	,207**	,191**	,214**	1			
5.Yenilikçilik	,203**	,210**	,260**	,147**	1		
6.Kendine güven	,308**	,201**	,286**	,205**	,146**	1	
7.Girişimcilik Eğilimi	,331**	,240**	,343**	,203**	,189**	,256**	1

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlı.

Değişkenler arasında ilişkiler incelendiğinde, tüm değişkenler arasındaki ilişkilerin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.01$). Girişimcilik eğilimi ile en yüksek ilişkinin 0,343 ile risk alma arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiş, en düşük seviyede ilişkinin ise 0,189 ile girişimcilik eğilimi ile Yenilikçilik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

4.4. Değişkenler Arasındaki Regresyon Analizine İlişkin Bulgular

Regresyon analizi, bir bağımlı değişkenle ilişkili bir veya birden fazla bağımsız değişkene dayalı olarak, bağımlı değişkenin üzerindeki etkisinin tahmin edilmesine yönelik bir analiz türüdür (Büyüköztürk, 2010). Regresyon analizi, bağımlı değişkendeki değişimin ne kadarının bağımsız değişkenlerce açıklanabileceğini ve değişkenler arasında ne tür bir ilişkinin olduğunu belirler (Gegez, 2010).

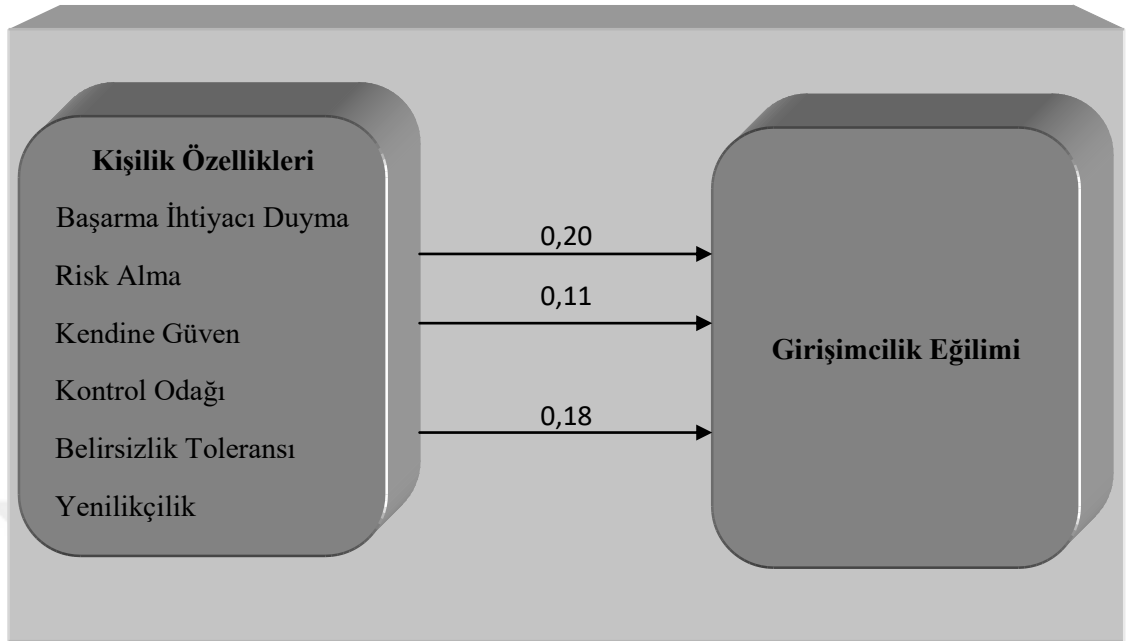
Tablo 5. Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları

	B	S.S	Beta	t	Sig.
Bağımsız Değişken	1,349	,229		5,881	,000
Belirsizliğe Tolerans	,195	,062	,181	3,128	,002
Başarı İhtiyacı	,032	,051	,035	,617	,538
Risk alma	,183	,052	,199	3,493	,001
Kontrol odağı	,056	,035	,084	1,621	,106
Yenilikçilik	,044	,035	,065	1,255	,210
Kendine güven	,081	,039	,110	2,062	,040
R=0,44 R2=0,19 f=13,238 p<0,05					

Bağımsız Değişken: Girişimcilik eğilimi

Tablo 5’de girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisini ortaya çıkarmak amacıyla yapılan regresyon analizine göre araştırma modeli sonucu aşağıdaki gibidir.

Şekil. 2. Araştırma Modeli Sonucu

Tablo 5’de görüldüğü üzere, risk alma kişilik özelliği girişimcilik eğilimi üzerinde 0.20’lik anlamlı bir etkiye sahiptir. Belirsizliğe tolerans girişimci kişilik faktörü 0.18’ük anlamlı bir etkiye sahiptir. Kendine güven girişimci kişilik faktörü 0.11’ük anlamlı bir etkiye sahiptir. Yenilikçilik, kontrol odağı, başarıma ihtiyacı faktörlerinin girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir. Regresyon analizi sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda H2, H3, H5 ve H7 hipotezleri kabul, H1,H4 ve H6 hipotezi ret edilmiştir.

4.5 T Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Araştırmalarda gruplar arasında karşılaştırmalar yapıp yorumlamak gerekebilir. T testi, herhangi bir konuda birden fazla grup arasında gözlenen farkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını ölçer. (Yazıcıoğlu vd. 2014: 268) Düzce üniversitesi işletme fakültesinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin cinsiyetleri, sınıfları, öğrenim türleri, girişimci kişilikleri ve iş kurma fikirleri ile girişimcilik eğilimi ve kişilik özellikleri arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki olup olmadığını araştırmak için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Sonuçlara ait tablolar aşağıda gösterilerek yorumlamalar yapılmıştır.

Tablo 6. Cinsiyetle İlgili T Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Değişkenler	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Belirsizliğe Tolerans	Kadın	179	3,42	0,43	337	0,741	0,45
	Erkek	158	3,38	0,48			
Başarı İhtiyacı	Kadın	179	3,60	0,55	337	-0,739	0,46
	Erkek	158	3,64	0,55			
Risk alma	Kadın	179	3,18	0,51	337	-2,388	0,01
	Erkek	158	3,31	0,55			
Kontrol odağı	Kadın	179	3,07	0,72	337	-1,747	0,08
	Erkek	158	3,21	0,74			
Yenilikçilik	Kadın	179	3,20	0,78	337	0,263	0,79
	Erkek	158	3,17	0,65			
Kendine güven	Kadın	179	3,22	0,62	337	-0,542	0,58
	Erkek	158	3,26	0,72			
Girişimcilik Eğilimi	Kadın	179	3,27	0,46	337	-1,179	0,23
	Erkek	158	3,34	0,52			

Tablo 6'ya bakıldığında öğrencilerin kişilik özelliklerinin cinsiyetler yönünden anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin **Belirsizliğe karşı tolerans** düzeyleri ile cinsiyet yönünden anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = 0,741, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman erkek ($\bar{X}_{\text{erkek}}=3,38$) öğrenciler ile kadın öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{kadın}}=3,42$) Belirsizliğe karşı tolerans düzeylerinin çok az bir farkla geride oldukları görülmektedir. **Başarı İhtiyacı** alt boyutunda cinsiyet yönünden anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = -0,739, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman kadın öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{kadın}}=3,60$) erkek öğrencilerden ($\bar{X}_{\text{erkek}}=3,64$) başarı ihtiyacı alt boyutunda çok az bir farkla geride oldukları görülmektedir. **Risk alma** alt boyutunda da cinsiyet yönünden anlamlı bir farklılık vardır [$t(337) = -2,388, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman erkek ($\bar{X}_{\text{erkek}}=3,31$) öğrencilerin kadın öğrencilerden ($\bar{X}_{\text{kadın}}=3,18$) risk alma alt boyutunda önde oldukları görülmektedir. **Kontrol odağı** alt boyutunda cinsiyet yönünden anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = -1,747, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman kadın öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{kadın}}=3,07$) erkek öğrencilerden ($\bar{X}_{\text{erkek}}=3,21$) kontrol odağı alt boyutunda az bir farkla geride oldukları görülmektedir.

Yenilikçilik alt boyutunda da cinsiyet yönünden anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = 0,263, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman erkek ($\bar{X}_{\text{erkek}}=3,17$) öğrencilerin kadın öğrencilerden ($\bar{X}_{\text{kadın}}=3,20$) yenilikçilik alt boyutunda çok az bir farkla geride oldukları görülmektedir. **Kendine güven** alt boyutunda da cinsiyet yönünden anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = -0,542, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman erkek ($\bar{X}_{\text{erkek}}=3,26$) öğrencilerin kadın öğrencilerden ($\bar{X}_{\text{kadın}}=3,22$) kendine güven alt boyutunda önde oldukları görülmektedir. **Girişimcilik eğilimi** boyutunda da cinsiyet yönünden anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = -1,179, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman erkek ($\bar{X}_{\text{erkek}}=3,34$) öğrencilerin kadın öğrencilerden ($\bar{X}_{\text{kadın}}=3,27$) girişimcilik eğilimi boyutunda önde oldukları görülmektedir.

Tablo 7. Sınıflarla İlgili T Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Değişkenler	Sınıflar	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Belirsizliğe Tolerans	3. Sınıf	81	3,35	0,43	337	-1,161	0,24
	4. Sınıf	256	3,42	0,46			
Başarı İhtiyacı	3. Sınıf	81	3,49	0,61	337	-2,414	0,01
	4. Sınıf	256	3,66	0,52			
Risk alma	3. Sınıf	81	3,19	0,59	337	-0,974	0,33
	4. Sınıf	256	3,26	0,51			
Kontrol odağı	3. Sınıf	81	2,98	0,65	337	-2,190	0,02
	4. Sınıf	256	3,19	0,75			
Yenilikçilik	3. Sınıf	81	2,99	0,69	337	-2,854	0,00
	4. Sınıf	256	3,25	0,72			
Kendine güven	3. Sınıf	81	3,24	0,70	337	0,021	0,98
	4. Sınıf	256	3,23	0,66			
Girişimcilik Eğilimi	3. Sınıf	81	3,30	0,44	337	-,074	,941
	4. Sınıf	256	3,30	0,51			

Tablo 7'ye bakıldığında öğrencilerin alt boyutların eğitim gördükleri sınıf bakımından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin **Belirsizliğe karşı tolerans** düzeyleri sınıf yönünden istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmamaktadır [$t(337) = -1,161, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman

3. sınıf ($\bar{X}_{3.sınıf}=3,35$) öğrencileri 4. Sınıf öğrencilerinden ($\bar{X}_{4.sınıf}=3,42$) Belirsizliğe karşı tolerans düzeylerinin çok az bir farkla geride oldukları görülmektedir. **Başarı İhtiyacı** alt boyutunda sınıf yönünden anlamlı bir farklılık oluşmaktadır [$t(337) = -2,414, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 3. sınıf ($\bar{X}_{3.sınıf}=3,49$) öğrencileri 4. Sınıf öğrencilerinden ($\bar{X}_{4.sınıf}=3,66$) başarı ihtiyacı alt boyutunda geride oldukları görülmektedir. **Risk alma** alt boyutunda da sınıf yönünden anlamlı bir farklılık vardır [$t(337) = -0,974, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 3. sınıf ($\bar{X}_{3.sınıf}=3,19$) öğrencileri 4. Sınıf öğrencilerinden ($\bar{X}_{4.sınıf}=3,26$) risk alma alt boyutunda geride oldukları görülmektedir. **Kontrol odağı** alt boyutunda sınıf yönünden anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [$t(337) = -2,190, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 3. sınıf ($\bar{X}_{3.sınıf}=2,98$) öğrencileri 4. Sınıf öğrencilerinden ($\bar{X}_{4.sınıf}=3,19$) kontrol odağı alt boyutunda geride oldukları görülmektedir. **Yenilikçilik** alt boyutunda da sınıf yönünden anlamlı bir farklılık bulunmaktadır [$t(337) = -2,854, p < .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 3. sınıf ($\bar{X}_{3.sınıf}=2,99$) öğrencileri 4. Sınıf öğrencilerinden ($\bar{X}_{4.sınıf}=3,25$) yenilikçilik alt boyutunda oldukça yüksek bir farkla geride oldukları görülmektedir. **Kendine güven** alt boyutunda da sınıf yönünden anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = -0,021, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 3. sınıf ($\bar{X}_{3.sınıf}=3,24$) öğrencileri 4. Sınıf öğrencilerinden ($\bar{X}_{4.sınıf}=3,23$) kendine güven alt boyutunda oldukça az önde oldukları görülmektedir. **Girişimcilik eğilimi** boyutunda da sınıf yönünden anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = -0,074, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 3. sınıf ($\bar{X}_{3.sınıf}=3,30$) öğrencileri 4. Sınıf öğrencileriyle ($\bar{X}_{4.sınıf}=3,30$) girişimcilik eğilimi boyutunda eşit oldukları görülmektedir.

Tablo 8. Öğretim Türü ile İlgili T Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Değişkenler	Öğretim Türü	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Belirsizliğe Tolerans	Normal Öğretim	183	3,36	0,43	337	-2,005	0,04
	İkinci Öğretim	154	3,46	0,48			
Başarı İhtiyacı	Normal Öğretim	183	3,64	0,53	337	0,665	0,50
	İkinci Öğretim	154	3,60	0,57			
Risk alma	Normal Öğretim	183	3,26	0,49	337	0,689	0,49
	İkinci Öğretim	154	3,22	0,58			
Kontrol odağı	Normal Öğretim	183	3,12	0,67	337	-0,519	0,60
	İkinci Öğretim	154	3,16	0,81			
Yenilikçilik	Normal Öğretim	183	3,18	0,67	337	-0,277	0,78
	İkinci Öğretim	154	3,20	0,78			
Kendine güven	Normal Öğretim	183	3,19	0,62	337	-1,337	0,18
	İkinci Öğretim	154	3,29	0,72			
Girişimcilik Eğilimi	Normal Öğretim	183	3,29	0,47	337	-0,642	0,52
	İkinci Öğretim	154	3,3	0,51			

Tablo 8'e bakıldığında öğrencilerin alt boyutların eğitim gördükleri öğrenim türü bakımından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin **Belirsizliğe karşı tolerans** düzeyleri öğrenim türü bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya koymaktadır [$t(337) = -2,005, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara

bakıldığı zaman normal öğretim ($\bar{X}_{N.Ö}=3,36$) öğrencileri ikinci öğretim öğrencilerinden ($\bar{X}_{İ.Ö.}=3,40$) Belirsizliğe karşı tolerans düzeylerinin geride oldukları görülmektedir. **Başarı İhtiyacı** alt boyutunda öğrenim türü bakımından anlamlı bir farklılık oluşmamaktadır [$t(337) = 0,665, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman normal öğretim ($\bar{X}_{N.Ö}=3,64$) öğrencileri ikinci öğretim öğrencilerinden ($\bar{X}_{İ.Ö.}=3,60$) başarı ihtiyacı alt boyutunda az bir farkla önde olduğu görülmektedir. **Risk alma** alt boyutunda da öğrenim türü bakımından anlamlı bir farklılık vardır [$t(337) = 0,689, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman normal öğretim ($\bar{X}_{N.Ö}=3,64$) öğrencileri ikinci öğretim öğrencilerinden ($\bar{X}_{İ.Ö.}=3,60$) risk alma alt boyutunda önde oldukları görülmektedir. **Kontrol odağı** alt boyutunda öğretim türü bakımından anlamlı bir farklılık oluşmamaktadır [$t(337) = -0,519, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman normal öğretim ($\bar{X}_{N.Ö}=3,12$) öğrencileri ikinci öğretim öğrencilerinden ($\bar{X}_{İ.Ö.}=3,16$) kontrol odağı alt boyutunda geride oldukları görülmektedir. **Yenilikçilik** alt boyutunda da öğretim türü bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = -0,277, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman normal öğretim ($\bar{X}_{N.Ö}=3,18$) öğrencileri ikinci öğretim öğrencilerinden ($\bar{X}_{İ.Ö.}=3,20$) yenilikçilik alt boyutunda oldukça az bir farkla geride oldukları görülmektedir. **Kendine güven** alt boyutunda da öğretim türü bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = -1,337, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman normal öğretim ($\bar{X}_{N.Ö}=3,19$) öğrencileri ikinci öğretim öğrencilerinden ($\bar{X}_{İ.Ö.}=3,29$) kendine güven alt boyutunda geride oldukları görülmektedir. **Girişimcilik eğilimi** boyutunda da öğretim türü bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = -0,642, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman normal öğretim ($\bar{X}_{N.Ö}=3,29$) öğrencileri ikinci öğretim öğrencilerinden ($\bar{X}_{İ.Ö.}=3,30$) girişimcilik eğilimi boyutunda çok az bir farkla geride oldukları görülmektedir.

Tablo 9. Girişimci Kişilik ile İlgili T Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Değişkenler	Girişimci Kişilik	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Belirsizliğe Tolerans	Evet	207	3,41	0,46	337	0,306	0,75
	Hayır	129	3,39	0,44			
Başarı İhtiyacı	Evet	207	3,65	0,56	337	1,226	0,22
	Hayır	129	3,57	0,53			
Risk alma	Evet	207	3,29	0,53	337	1,852	0,06
	Hayır	129	3,17	0,52			
Kontrol odağı	Evet	207	3,10	0,75	337	-1,095	0,27
	Hayır	129	3,19	0,70			
Yenilikçilik	Evet	207	3,18	0,74	337	-0,377	0,70
	Hayır	129	3,21	0,69			
Kendine güven	Evet	207	3,25	0,70	337	0,603	0,54
	Hayır	129	3,21	0,62			
Girişimcilik Eğilimi	Evet	207	3,37	0,50	337	3,108	0,00
	Hayır	129	3,20	0,47			

Tablo 9'a bakıldığında öğrencilerin alt boyutların girişimci kişiliğe sahip olup olmama bakımından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin **Belirsizliğe karşı tolerans** düzeyleri girişimci kişilik bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşmamaktadır [$t(337) = -0,306, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,41$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,39$) öğrencilerden belirsizliğe karşı tolerans düzeylerinin önde oldukları görülmektedir. **Başarı İhtiyacı** alt boyutunda girişimci kişilik bakımından anlamlı bir farklılık oluşmamaktadır [$t(337) = 1,226, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,65$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,57$) öğrencilerden başarı ihtiyacı alt boyutunda önde olduğu görülmektedir. **Risk alma** alt boyutunda da girişimci kişilik bakımından anlamlı bir farklılık oluşmamaktadır [$t(337) = 1,852, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,29$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,17$) öğrencilerden risk alma alt boyutunda önde oldukları görülmektedir. **Kontrol odağı** alt boyutunda girişimci kişilik bakımından anlamlı bir farklılık oluşmamaktadır [t

(337) = -1,095, $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,10$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,19$) öğrencilerden kontrol odağı alt boyutunda geride oldukları görülmektedir. **Yenilikçilik** alt boyutunda da girişimci kişilik bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = -0,377, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,18$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,21$) öğrencilerden yenilikçilik alt boyutunda az bir farkla geride oldukları görülmektedir. **Kendine güven** alt boyutunda da girişimci kişilik bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = 0,603, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,25$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,21$) öğrencilerden kendine güven alt boyutunda ileride oldukları görülmektedir. **Girişimcilik eğilimi** boyutunda da girişimci kişilik bakımından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [$t(337) = -0,642, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,37$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,20$) öğrencilerden girişimcilik eğilimi boyutunda bariz bir farkla önde oldukları görülmektedir.

Tablo 10. İş Fikri ile İlgili T Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

<i>Değişkenler</i>	İş Fikri	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Belirsizliğe Tolerans	Evet	154	3,33	0,47	337	-2,711	0,01
	Hayır	183	3,46	0,43			
Başarı İhtiyacı	Evet	154	3,57	0,61	337	-1,347	0,17
	Hayır	183	3,66	0,48			
Risk alma	Evet	154	3,25	0,59	337	0,420	0,67
	Hayır	183	3,23	0,48			
Kontrol odağı	Evet	154	3,02	0,74	337	-2,564	0,01
	Hayır	183	3,23	0,72			
Yenilikçilik	Evet	154	3,15	0,67	337	-0,801	0,42
	Hayır	183	3,21	0,76			
Kendine güven	Evet	154	3,22	0,66	337	-0,275	0,78
	Hayır	183	3,24	0,67			
Girişimcilik Eğilimi	Evet	154	3,28	0,51	337	-0,725	,469
	Hayır	183	3,32	0,47			

Tablo 10'a bakıldığında öğrencilerin alt boyutların kimseye söylemedikleri bir iş fikrinin olup olmaması bakımından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin **Belirsizliğe karşı tolerans** düzeyleri iş fikri olması bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t(337) = -2,711, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,33$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,46$) öğrencilerden belirsizliğe karşı tolerans düzeylerinin geride oldukları görülmektedir. **Başarı İhtiyacı** alt boyutunda iş fikri olması bakımından anlamlı bir farklılık oluşmamaktadır [$t(337) = -1,347, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,57$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,66$) öğrencilerden başarı ihtiyacı alt boyutunda geride olduğu görülmektedir. **Risk alma** alt boyutunda da iş fikri olması bakımından anlamlı bir farklılık oluşmamaktadır [$t(337) = 0,420, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,25$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,23$) öğrencilerden risk alma alt boyutunda önde oldukları görülmektedir. **Kontrol odağı** alt boyutunda iş fikri olması bakımından anlamlı bir farklılık ortaya çıkmaktadır [$t(337) = -2,564, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,02$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,23$) öğrencilerden kontrol odağı alt boyutunda geride oldukları görülmektedir. **Yenilikçilik** alt boyutunda da iş fikri olması bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = -0,801, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,15$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,21$) öğrencilerden yenilikçilik alt boyutunda geride oldukları görülmektedir. **Kendine güven** alt boyutunda da iş fikri bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(337) = -0,275, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,22$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,25$) öğrencilerden kendine güven alt boyutunda geride oldukları görülmektedir. **Girişimcilik eğilimi** boyutunda da girişimci kişilik bakımından anlamlı bir farklılık oluşmamıştır [$t(337) = -0,725, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,28$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,32$) öğrencilerden girişimcilik eğilimi boyutunda geride oldukları görülmektedir.

4.5 Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA), ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalaması arasında farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek için kullanılır (Büyüköztürk, 2010).

Tablo 11. Bölümler ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Değişken	Bölümler	<i>n</i>	$\bar{X}$	SS	df	<i>F</i>	<i>p</i>
Belirsizliğe Tolerans	Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik	63	3,36	0,52	3 333 339	,679	0,56
	Uluslararası İlişkiler	63	3,42	0,44			
	Uluslararası Ticaret	63	3,46	0,42			
	Yön.Bilişim Sis.	148	3,38	0,44			
Başarı İhtiyacı	Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik	63	3,64	0,57	3 333 339	1,219	0,30
	Uluslararası İlişkiler	63	3,62	0,51			
	Uluslararası Ticaret	63	3,72	0,42			
	Yönetim Bilişim Sistemleri	148	3,56	0,59			
Risk alma	Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik	63	3,21	0,58	3 333 339	0,764	0,51
	Uluslararası İlişkiler	63	3,33	0,47			
	Uluslararası Ticaret	63	3,24	0,46			
	Yönetim Bilişim Sistemleri	148	3,22	0,57			

Tablo 11. Bölümler ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular Devamı

Kontrol odağı	Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik	63	3,23	0,79	3 333 339	0,616	0,60
	Uluslararası İlişkiler	63	3,17	0,79			
	Uluslararası Ticaret	63	3,10	0,68			
	Yönetim Bilişim Sistemleri	148	3,09	0,71			
Yenilikçilik	Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik	63	3,24	0,78	3 333 339	3,630	0,01
	Uluslararası İlişkiler	63	3,10	0,74			
	Uluslararası Ticaret	63	3,43	0,71			
	Yönetim Bilişim Sistemleri	148	3,10	0,68			
Kendine güven	Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik	63	3,18	0,62	3 333 339	0,457	0,71
	Uluslararası İlişkiler	63	3,26	0,77			
	Uluslararası Ticaret	63	3,18	0,51			
	Yönetim Bilişim Sistemleri	148	3,27	0,70			
Girişimcilik eğilimi	Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik	63	3,25	0,51	3 333 339	0,400	0,75
	Uluslararası İlişkiler	63	3,31	0,43			
	Uluslararası Ticaret	63	3,28	0,40			
	Yönetim Bilişim Sistemleri	148	3,33	0,54			

Tablo 11'e bakıldığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin bölümleri ile kişilik özellikleri alt boyutları arasında anlamlı fark olup olmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin

Belirsizliğe karşı tolerans alt boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 0,679; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,36$), Uluslararası İlişkiler bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,42$), Uluslararası Ticaret bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,46$), Yönetim bilişim sistemi okuyanlar ($\bar{X} = 3,38$) olarak tespit edilmiştir. **Başarı ihtiyacı** boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 1,219; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,64$), Uluslararası İlişkiler bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,62$), Uluslararası Ticaret bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,72$), Yönetim bilişim sistemi okuyanlar ($\bar{X} = 3,56$) olarak tespit edilmiştir. **Risk alma** boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 0,764; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,21$), Uluslararası İlişkiler bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,33$), Uluslararası Ticaret bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,24$), Yönetim bilişim sistemi okuyanlar ($\bar{X} = 3,22$) olarak tespit edilmiştir. **Kontrol odağı** boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 0,616; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,23$), Uluslararası İlişkiler bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,17$), Uluslararası Ticaret bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,10$), Yönetim bilişim sistemi okuyanlar ($\bar{X} = 3,09$) olarak tespit edilmiştir. **Yenilikçilik** boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$F(3, 333) = 3,630; p < .05$]. Yenilikçilik boyutunda farkın kaynağına ilişkin yapılan post-hoc testlerinden Tukey'e göre yönetim bilişim sistemleri ile uluslararası ticaret bölümlerinin diğer bölümlerden farklılaşmalarıdır. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,24$), Uluslararası İlişkiler bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,10$), Uluslararası Ticaret bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,43$), Yönetim bilişim sistemi okuyanlar ($\bar{X} = 3,10$) olarak tespit edilmiştir. **Kendine güven** boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 0,457; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,18$), Uluslararası İlişkiler bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,26$), Uluslararası Ticaret bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,18$), Yönetim bilişim sistemi okuyanlar ($\bar{X} = 3,27$) olarak tespit

edilmiştir. **Girişimlik eğilimi** boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 0,400; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,25$), Uluslararası İlişkiler bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,31$), Uluslararası Ticaret bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,28$), Yönetim bilişim sistemi okuyanlar ($\bar{X} = 3,33$) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 12. Kardeşler ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Değişken	Kardeş sırası	<i>n</i>	$\bar{X}$	SS	df	<i>F</i>	<i>p</i>
Belirsizliğe Tolerans	Yaşça en büyük	134	3,39	0,46	4 329 333	0,473	0,75
	2. Sıra	103	3,37	0,47			
	3. Sıra	36	3,47	0,43			
	4. Sıra ve sonrası	14	3,48	0,57			
	Yaşça en küçük	47	3,43	0,39			
Başarı İhtiyacı	Yaşça en büyük	134	3,62	0,54	4 329 333	0,504	0,73
	2. Sıra	103	3,57	0,58			
	3. Sıra	36	3,70	0,51			
	4. Sıra ve sonrası	14	3,59	0,64			
	Yaşça en küçük	47	3,68	0,49			
Risk alma	Yaşça en büyük	134	3,25	0,57	4 329 333	0,414	0,79
	2. Sıra	103	3,24	0,53			
	3. Sıra	36	3,18	0,51			
	4. Sıra ve sonrası	14	3,39	0,66			
	Yaşça en küçük	47	3,25	0,37			

Tablo 12. Kardeşler ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular Devamı

Kontrol odağı	Yaşça en büyük	134	3,14	0,73	4 329 333	0,524	0,71
	2. Sıra	103	3,17	0,75			
	3. Sıra	36	2,97	0,65			
	4. Sıra ve sonrası	14	3,19	0,75			
	Yaşça en küçük	47	3,15	0,78			
Yenilikçilik	Yaşça en büyük	134	3,24	0,75	4 329 333	0,523	0,71
	2. Sıra	103	3,15	0,73			
	3. Sıra	36	3,07	0,84			
	4. Sıra ve sonrası	14	3,23	0,67			
	Yaşça en küçük	47	3,20	0,72			
Kendine güven	Yaşça en büyük	134	3,29	0,59	4 329 333	1,486	0,20
	2. Sıra	103	3,14	0,69			
	3. Sıra	36	3,14	0,72			
	4. Sıra ve sonrası	14	3,41	0,69			
	Yaşça en küçük	47	3,35	0,70			
Girişimcilik eğilimi	Yaşça en büyük	134	3,29	0,51	4 329 333	0,811	0,51
	2. Sıra	103	3,27	0,50			
	3. Sıra	36	3,44	0,49			
	4. Sıra ve sonrası	14	3,34	0,53			
	Yaşça en küçük	47	3,27	0,41			

Tablo 12'ye bakıldığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin bölümleri ile kişilik özellikleri alt boyutları arasında anlamlı fark olup olmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin **Belirsizliğe karşı tolerans** alt boyutu ile kardeşlerinin yaş sırası arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 333) = 0,473; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara

bakıldığı zaman kardeşleri arasında yaşça en büyük olanlar ($\bar{X}=3,39$), 2. sıradakiler ($\bar{X}=3,37$), 3. sıradakiler ($\bar{X}=3,47$), 4. Sıra ve sonrası olanlar ($\bar{X}=3,48$), yaşça en küçük olanlar ($\bar{X}=3,43$) olarak tespit edilmiştir. **Başarı ihtiyacı** boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 333) = 0,504$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman kardeşleri arasında yaşça en büyük olanlar ($\bar{X}=3,62$), 2. sıradakiler ($\bar{X}=3,57$), 3. sıradakiler ($\bar{X}=3,70$), 4. Sıra ve sonrası olanlar ($\bar{X}=3,59$), yaşça en küçük olanlar ($\bar{X}=3,68$) olarak tespit edilmiştir. **Risk alma** boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 333) = 0,414$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman kardeşleri arasında yaşça en büyük olanlar ($\bar{X}=3,25$), 2. sıradakiler ($\bar{X}=3,24$), 3. sıradakiler ($\bar{X}=3,18$), 4. Sıra ve sonrası olanlar ($\bar{X}=3,39$), yaşça en küçük olanlar ($\bar{X}=3,25$) olarak tespit edilmiştir. **Kontrol odağı** boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 333) = 0,524$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman kardeşleri arasında yaşça en büyük olanlar ($\bar{X}=3,14$), 2. sıradakiler ($\bar{X}=3,17$), 3. sıradakiler ($\bar{X}=2,97$), 4. Sıra ve sonrası olanlar ($\bar{X}=3,19$), yaşça en küçük olanlar ($\bar{X}=3,15$) olarak tespit edilmiştir. **Yenilikçilik** boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 333) = 0,523$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman kardeşleri arasında yaşça en büyük olanlar ($\bar{X}=3,24$), 2. sıradakiler ($\bar{X}=3,15$), 3. sıradakiler ($\bar{X}=3,07$), 4. Sıra ve sonrası olanlar ($\bar{X}=3,23$), yaşça en küçük olanlar ($\bar{X}=3,20$) olarak tespit edilmiştir. **Kendine güven** boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 333) = 1,486$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman kardeşleri arasında yaşça en büyük olanlar ($\bar{X}=3,29$), 2. sıradakiler ($\bar{X}=3,14$), 3. sıradakiler ($\bar{X}=3,14$), 4. Sıra ve sonrası olanlar ($\bar{X}=3,41$), yaşça en küçük olanlar ($\bar{X}=3,35$) olarak tespit edilmiştir. **Girişimlik eğilimi** boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 333) = 0,811$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman kardeşleri arasında yaşça en büyük olanlar ($\bar{X}=3,29$), 2. sıradakiler ($\bar{X}=3,27$), 3. sıradakiler ($\bar{X}=3,44$), 4. Sıra ve sonrası olanlar ($\bar{X}=3,34$), yaşça en küçük olanlar ($\bar{X}=3,27$) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 13. Yaşanılan Yer ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Değişken	Yaşadığı Yer	<i>n</i>	$\bar{X}$	SS	df	<i>F</i>	<i>p</i>
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Köy ve Kasaba	49	3,47	0,38	3 333 339	0,423	0,73
	İlçe	66	3,40	0,46			
	İl	74	3,40	0,42			
	Büyükşehir	148	3,38	0,49			
Başarı İhtiyacı	Köy ve Kasaba	49	3,65	0,53	3 333 339	0,080	0,97
	İlçe	66	3,62	0,49			
	İl	74	3,60	0,55			
	Büyükşehir	148	3,62	0,57			
Risk alma	Köy ve Kasaba	49	3,26	0,50	3 333 339	0,022	0,99
	İlçe	66	3,23	0,57			
	İl	74	3,25	0,50			
	Büyükşehir	148	3,24	0,55			
Kontrol odağı	Köy ve Kasaba	49	3,12	0,82	3 333 339	0,708	0,54
	İlçe	66	3,25	0,75			
	İl	74	3,08	0,74			
	Büyükşehir	148	3,12	0,69			
Yenilikçilik	Köy ve Kasaba	49	3,17	0,68	3 333 339	0,409	0,74
	İlçe	66	3,12	0,79			
	İl	74	3,17	0,71			
	Büyükşehir	148	3,23	0,71			
Kendine güven	Köy ve Kasaba	49	3,18	0,64	3 333 339	0,165	0,92
	İlçe	66	3,25	0,66			
	İl	74	3,27	0,61			
	Büyükşehir	148	3,23	0,71			

Girişimcilik Eğilimi	Köy ve Kasaba	49	3,28	0,43	3 333 339		
	İlçe	66	3,30	0,42			
	İl	74	3,26	0,48		0,262	0,85
	Büyükşehir	148	3,32	0,54			

Tablo 13'e bakıldığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin bölümleri ile kişilik özellikleri alt boyutları arasında anlamlı fark olup olmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin **Belirsizliğe karşı tolerans** alt boyutu ile öğrencilerin yaşadıkları yer arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 0,423$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman köy ve kasabada yaşayanlar ($\bar{X}=3,47$), ilçede yaşayanlar ($\bar{X}=3,40$), ilde yaşayanlar ($\bar{X}=3,40$), büyükşehirde yaşayanlar ($\bar{X} = 3,38$) olarak tespit edilmiştir. **Başarı ihtiyacı** alt boyutu ile öğrencilerin yaşadıkları yer arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 0,080$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman köy ve kasabada yaşayanlar ($\bar{X}=3,65$), ilçede yaşayanlar ($\bar{X}=3,62$), ilde yaşayanlar ($\bar{X}=3,60$), büyükşehirde yaşayanlar ($\bar{X} = 3,62$) olarak tespit edilmiştir. **Risk alma** alt boyutu ile öğrencilerin yaşadıkları yer arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 0,022$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman köy ve kasabada yaşayanlar ($\bar{X}=3,26$), ilçede yaşayanlar ($\bar{X}=3,23$), ilde yaşayanlar ($\bar{X}=3,25$), büyükşehirde yaşayanlar ($\bar{X} = 3,24$) olarak tespit edilmiştir. **Kontrol odağı** alt boyutu ile öğrencilerin yaşadıkları yer arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 0,708$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman köy ve kasabada yaşayanlar ($\bar{X}=3,12$), ilçede yaşayanlar ($\bar{X}=3,25$), ilde yaşayanlar ($\bar{X}=3,08$), büyükşehirde yaşayanlar ($\bar{X} = 3,12$) olarak tespit edilmiştir. **Yenilikçilik** alt boyutu ile öğrencilerin yaşadıkları yer arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 0,409$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman köy ve kasabada yaşayanlar ($\bar{X}=3,17$), ilçede yaşayanlar ($\bar{X}=3,12$), ilde yaşayanlar ($\bar{X}=3,17$), büyükşehirde yaşayanlar ($\bar{X} = 3,23$) olarak tespit edilmiştir. **Kendine güven** alt boyutu ile öğrencilerin yaşadıkları yer arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 0,165$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman köy ve kasabada yaşayanlar ($\bar{X}=3,18$), ilçede

yaşayanlar ($\bar{X}=3,25$), ilde yaşayanlar ($\bar{X}=3,27$), büyükşehirde yaşayanlar ($\bar{X} =3,23$) olarak tespit edilmiştir. **Girişimcilik eğilimi** alt boyutu ile öğrencilerin yaşadıkları yer arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 0,262$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman köy ve kasabada yaşayanlar ($\bar{X}=3,28$), ilçede yaşayanlar ($\bar{X}=3,30$), ilde yaşayanlar ($\bar{X}=3,26$), büyükşehirde yaşayanlar ($\bar{X} =3,32$) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 14. Baba Mesleği ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Değişken	Baba Meslek	<i>n</i>	$\bar{X}$	SS	df	<i>F</i>	<i>p</i>
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Çalışmıyor	66	3,35	0,44	3 328 331	1,070	0,36
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	93	3,38	0,48			
	Kamu sektöründe çalışıyor	46	3,50	0,45			
	Özel sektörde çalışıyor	127	3,40	0,44			
Başarı İhtiyacı	Çalışmıyor	66	3,53	0,62	3 328 331	3,022	0,03
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	93	3,51	0,57			
	Kamu sektöründe çalışıyor	46	3,73	0,52			
	Özel sektörde çalışıyor	127	3,68	0,47			
Risk alma	Çalışmıyor	66	3,19	0,46	3 328 331	0,840	0,47
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	93	3,20	0,59			
	Kamu sektöründe çalışıyor	46	3,31	0,47			
	Özel sektörde çalışıyor	127	3,28	0,54			

Tablo 14. Baba Mesleği ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular Devamı

Kontrol odağı	Çalışmıyor	66	3,17	,74	3 328 331	0,160	0,92
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	93	3,10	0,75			
	Kamu sektöründe çalışıyor	46	3,11	0,75			
	Özel sektörde çalışıyor	127	3,15	0,71			
Yenilikçilik	Çalışmıyor	66	3,19	0,75	3 328 331	1,125	0,33
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	93	3,09	0,71			
	Kamu sektöründe çalışıyor	46	3,12	0,63			
	Özel sektörde çalışıyor	127	3,26	0,75			
Kendine güven	Çalışmıyor	66	3,26	0,73	3 328 331	1,032	0,37
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	93	3,15	0,62			
	Kamu sektöründe çalışıyor	46	3,35	0,67			
	Özel sektörde çalışıyor	127	3,23	0,66			
Girişimcilik Eğilimi	Çalışmıyor	66	3,24	0,53	3 328 331	0,613	0,60
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	93	3,30	0,47			
	Kamu sektöründe çalışıyor	46	3,28	0,59			
	Özel sektörde çalışıyor	127	3,34	0,44			

Tablo 14'e bakıldığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının meslekleri ile kişilik özellikleri alt boyutları arasında anlamlı fark olup olmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin

Belirsizliğe karşı tolerans alt boyutu ile babalarının meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 328) = 1,070; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman babası çalışmayanlar ($\bar{X}=3,35$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=3,38$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,50$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X} = 3,40$) olarak tespit edilmiştir. **Başarı ihtiyacı** alt boyutu ile babalarının meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$F(3, 328) = 3,022; p < .05$]. Başarı ihtiyacı alt boyutundaki farklılığın kaynağı, anlamlı bir farklılık olmasına rağmen yapılan Post-Hoc Tukey testi sonucunda farkın kaynağı küçük olduğundan tespit edilememiştir. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman babası çalışmayanlar ($\bar{X}=3,53$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=3,51$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,73$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X} = 3,68$) olarak tespit edilmiştir. **Risk alma** alt boyutu ile öğrencilerin babalarının meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 333) = 0,840; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman babası çalışmayanlar ($\bar{X}=3,53$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=3,51$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,73$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X} = 3,68$) olarak tespit edilmiştir. **Kontrol odağı** alt boyutu ile babalarının meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 328) = 0,160; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman babası çalışmayanlar ($\bar{X}=3,53$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=3,51$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,73$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X} = 3,68$) olarak tespit edilmiştir. **Yenilikçilik** alt boyutu ile öğrencilerin babalarının meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 328) = 1,125; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman babası çalışmayanlar ($\bar{X}=3,19$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=3,09$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,12$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X} = 3,26$) olarak tespit edilmiştir. **Kendine güven** alt boyutu ile öğrencilerin babalarının meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 328) = 1,032; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman babası çalışmayanlar ($\bar{X}=3,26$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=3,15$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,35$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X} = 3,23$) olarak tespit edilmiştir. **Kendine güven** alt boyutu ile öğrencilerin babalarının meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 328) = 0,613; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman babası çalışmayanlar ($\bar{X}=3,24$), kendine ait iş yerinde

çalışanlar ($\bar{X}=3,30$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,28$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X}=3,34$) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 15. Anne Mesleği ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Değişken	Anne Meslek	<i>n</i>	$\bar{X}$	SS	df	<i>F</i>	<i>p</i>
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Çalışmıyor	250	3,37	0,47	3 328 331	1,758	0,15
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	17	3,52	0,36			
	Kamu sektöründe çalışıyor	10	3,54	0,23			
	Özel sektörde çalışıyor	55	3,48	0,42			
Başarı İhtiyacı	Çalışmıyor	250	3,62	0,55	3 328 331	2,882	0,03
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	17	3,26	0,60			
	Kamu sektöründe çalışıyor	10	3,66	0,46			
	Özel sektörde çalışıyor	55	3,70	0,47			
Risk alma	Çalışmıyor	250	3,24	0,53	3 328 331	0,141	0,93
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	17	3,21	0,55			
	Kamu sektöründe çalışıyor	10	3,31	0,57			
	Özel sektörde çalışıyor	55	3,27	0,57			
Kontrol odağı	Çalışmıyor	250	3,12	0,73	3 328 331	2,756	0,04
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	17	2,72	0,76			
	Kamu sektöründe çalışıyor	10	3,17	0,61			
	Özel sektörde çalışıyor	55	3,29	0,70			

Tablo 15. Anne Mesleği ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Yenilikçilik	Çalışmıyor	250	3,20	0,74	3 328 331	0,400	0,75
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	17	3,00	0,65			
	Kamu sektöründe çalışıyor	10	3,16	0,54			
	Özel sektörde çalışıyor	55	3,19	0,71			
Kendine güven	Çalışmıyor	250	3,20	0,67	3 328 331	0,747	0,52
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	17	3,30	0,42			
	Kamu sektöründe çalışıyor	10	3,30	0,58			
	Özel sektörde çalışıyor	55	3,34	0,72			
Girişimcilik Eğilimi	Çalışmıyor	250	3,28	0,47	3 328 331	0,996	0,39
	Kendine ait işyerinde Çalışıyor	17	3,30	0,48			
	Kamu sektöründe çalışıyor	10	3,26	0,54			
	Özel sektörde çalışıyor	55	3,41	0,58			

Tablo 15'e bakıldığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin meslekleri ile kişilik özellikleri alt boyutları arasında anlamlı fark olup olmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin **Belirsizliğe karşı tolerans** alt boyutu ile öğrencilerin annelerinin meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 328) = 1,758; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman annesi çalışmayanlar ($\bar{X}=3,37$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=3,52$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,54$), özel sektörde

çalışanlar ($\bar{X} = 3,48$) olarak tespit edilmiştir. **Başarı ihtiyacı** alt boyutu ile öğrencilerin annelerinin meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$F(3, 328) = 2,882; p < .05$]. Başarı ihtiyacı boyutunda farkın kaynağına ilişkin yapılan post-hoc testlerinden Tukey'e göre özel sektörde çalışanlar ile kendi iş yerinde çalışanlar diğerlerinden farklılaşmalarıdır. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman annesi çalışmayanlar ($\bar{X}=3,62$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=3,26$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,66$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X} = 3,70$) olarak tespit edilmiştir. **Risk alma** alt boyutu ile öğrencilerin annelerinin meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 328) = 0,141; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman annesi çalışmayanlar ($\bar{X}=3,24$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=3,21$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,31$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X} = 3,27$) olarak tespit edilmiştir. **Kontrol odağı** alt boyutu ile öğrencilerin annelerinin meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$F(3, 328) = 2,756; p < .05$]. Kontrol odağı boyutunda farkın kaynağına ilişkin yapılan post-hoc testlerinden Tukey'e göre özel sektörde çalışanlar ile kendi iş yerinde çalışanlar diğerlerinden farklılaşmalarıdır. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman annesi çalışmayanlar ($\bar{X}=3,12$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=2,72$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,17$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X} = 3,29$) olarak tespit edilmiştir. **Yenilikçilik** alt boyutu ile öğrencilerin annelerinin meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 328) = 0,400; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman annesi çalışmayanlar ($\bar{X}=3,20$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=3,00$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,16$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X} = 3,19$) olarak tespit edilmiştir. **Kendine güven** alt boyutu ile öğrencilerin annelerinin meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 328) = 0,747; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman annesi çalışmayanlar ($\bar{X}=3,20$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=3,30$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,30$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X} = 3,34$) olarak tespit edilmiştir. **Girişimcilik eğilimi** alt boyutu ile öğrencilerin annelerinin meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 328) = 0,996; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman annesi çalışmayanlar ($\bar{X}=3,28$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=3,30$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,26$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X} = 3,41$) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 16. İş Kurma İsteği ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Değişken	İş Kurma İsteği	<i>n</i>	$\bar{X}$	SS	df	<i>F</i>	<i>p</i>
Belirsizliğe Tolerans	İstemiyorum	32	3,56	0,43	4 331 335	1,624	0,16
	Az istiyorum	26	3,26	0,37			
	Kararsızım	80	3,41	0,40			
	İstiyorum	114	3,39	0,51			
	Çok istiyorum	84	3,40	0,45			
Başarı İhtiyacı	İstemiyorum	32	3,72	0,43	4 329 333	0,430	0,78
	Az istiyorum	26	3,63	0,50			
	Kararsızım	80	3,65	0,48			
	İstiyorum	114	3,59	0,58			
	Çok istiyorum	84	3,60	0,60			
Risk alma	İstemiyorum	32	3,20	0,48	4 329 333	0,661	0,61
	Az istiyorum	26	3,11	0,45			
	Kararsızım	80	3,23	0,51			
	İstiyorum	114	3,25	0,55			
	Çok istiyorum	84	3,29	0,57			
Kontrol odağı	İstemiyorum	32	3,38	0,74	4 329 333	1,058	0,37
	Az istiyorum	26	3,12	0,63			
	Kararsızım	80	3,15	0,74			
	İstiyorum	114	3,08	0,68			
	Çok istiyorum	84	3,11	0,82			
Yenilikçilik	İstemiyorum	32	3,22	0,66	4 329 333	0,137	0,96
	Az istiyorum	26	3,19	0,67			
	Kararsızım	80	3,22	0,75			
	İstiyorum	114	3,15	0,74			

Kendine güven	Çok istiyorum	84	3,18	0,72	4 329 333	0,931	0,44
	İstemiyorum	32	3,41	0,61			
	Az istiyorum	26	3,19	0,56			
	Kararsızım	80	3,20	0,65			
	İstiyorum	114	3,18	0,60			
	Çok istiyorum	84	3,28	0,81			
Girişimcilik eğilimi	İstemiyorum	32	3,30	0,47	4 329 333	1,182	0,31
	Az istiyorum	26	3,20	0,40			
	Kararsızım	80	3,25	0,42			
	İstiyorum	114	3,30	0,53			
	Çok istiyorum	84	3,39	0,52			

Tablo 16'ya bakıldığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin iş kurma istekleri ile kişilik özellikleri alt boyutları arasında anlamlı fark olup olmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin **Belirsizliğe karşı tolerans** alt boyutu ile iş kurma istekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 331) = 0,624; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman öğrencilerden iş kurmak istemeyenler ($\bar{X}=3,56$), az isteyenler ($\bar{X}=3,26$), kararsızlar ($\bar{X} = 3,41$), isteyenler ($\bar{X} = 3,39$), çok isteyenler ($\bar{X} = 3,40$) olarak tespit edilmiştir. **Başarı ihtiyacı** boyutu ile iş kurma istekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 331) = 0,430; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman öğrencilerden iş kurmak istemeyenler ($\bar{X}=3,72$), az isteyenler ($\bar{X}=3,63$), kararsızlar ($\bar{X} = 3,65$), isteyenler ($\bar{X} = 3,59$), çok isteyenler ($\bar{X} = 3,60$) olarak tespit edilmiştir. **Risk alma** boyutu ile iş kurma istekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 331) = 0,661; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman öğrencilerden iş kurmak istemeyenler ($\bar{X}=3,20$), az isteyenler ($\bar{X}=3,11$), kararsızlar ($\bar{X} = 3,23$), isteyenler ($\bar{X} = 3,25$), çok isteyenler ($\bar{X} = 3,29$) olarak tespit edilmiştir. **Kontrol odağı alma** boyutu ile iş kurma istekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 331) = 1,058; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman öğrencilerden iş kurmak istemeyenler

($\bar{X}=3,38$), az isteyenler ($\bar{X}=3,12$), kararsızlar ($\bar{X} =3,15$), isteyenler ($\bar{X} =3,08$), çok isteyenler ($\bar{X} =3,11$) olarak tespit edilmiştir. **Yenilikçilik** boyutu ile iş kurma istekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 331) = 0,137; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman öğrencilerden iş kurmak istemeyenler ($\bar{X}=3,22$), az isteyenler ($\bar{X}=3,19$), kararsızlar ($\bar{X} =3,22$), isteyenler ($\bar{X} =3,15$), çok isteyenler ($\bar{X} =3,18$) olarak tespit edilmiştir. **Kendine güven** boyutu ile iş kurma istekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 331) = 0,931; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman öğrencilerden iş kurmak istemeyenler ($\bar{X}=3,41$), az isteyenler ($\bar{X}=3,19$), kararsızlar ($\bar{X} =3,20$), isteyenler ($\bar{X} =3,18$), çok isteyenler ($\bar{X} =3,28$) olarak tespit edilmiştir. **Girişimlik eğilimi** boyutu ile iş kurma istekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(4, 331) = 1,182; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman öğrencilerden iş kurmak istemeyenler ($\bar{X}=3,22$), az isteyenler ($\bar{X}=3,19$), kararsızlar ($\bar{X} =3,22$), isteyenler ($\bar{X} =3,15$), çok isteyenler ($\bar{X} =3,18$) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 17. Fon Kaynağı ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Değişken	Fon Kaynağı	<i>n</i>	$\bar{X}$	SS	df	<i>F</i>	<i>p</i>
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Kişisel birikimlerimi kullanırım	117	3,44	0,46	3 329 332	0,603	0,61
	Aile ve akrabalarımın başvururum	62	3,35	0,43			
	Ticari kredilerden yararlanırım	70	3,41	0,51			
	Bir veya birkaç ortakla çalışırım	84	3,37	0,41			
Başarı İhtiyacı	Kişisel birikimlerimi kullanırım	117	3,62	0,56	3 329 332	0,862	0,46
	Aile ve akrabalarımın başvururum	62	3,56	0,61			
	Ticari kredilerden yararlanırım	70	3,58	0,55			
	Bir veya birkaç ortakla çalışırım	84	3,69	0,48			
Risk alma	Kişisel birikimlerimi kullanırım	117	3,20	0,54	3 329 332	0,676	0,56
	Aile ve akrabalarımın başvururum	62	3,28	0,57			
	Ticari kredilerden yararlanırım	70	3,22	0,51			
	Bir veya birkaç ortakla çalışırım	84	3,30	0,52			
Kontrol odağı	Kişisel birikimlerimi kullanırım	117	3,17	0,78	3 329 332	0,262	0,85
	Aile ve akrabalarımın başvururum	62	3,16	0,68			

Tablo 17. Fon Kaynağı ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

	Ticari kredilerden yararlanırım	70	3,13	0,79			
	Bir veya birkaç ortakla çalışırım	84	3,08	0,67			
	Kişisel birikimlerimi kullanırım	117	3,17	0,72			
	Aile ve akrabalarımın başvururum	62	3,28	0,71			
Yenilikçilik	Ticari kredilerden yararlanırım	70	3,14	0,77			
	Bir veya birkaç ortakla çalışırım	84	3,16	0,69			
	Kişisel birikimlerimi kullanırım	117	3,26	0,71			
	Aile ve akrabalarımın başvururum	62	3,21	0,57			
Kendine güven	Ticari kredilerden yararlanırım	70	3,27	0,69			
	Bir veya birkaç ortakla çalışırım	84	3,22	0,64			
	Kişisel birikimlerimi kullanırım	117	3,34	0,47			
	Aile ve akrabalarımın başvururum	62	3,34	0,51			
Girişimcilik Eğilimi	Ticari kredilerden yararlanırım	70	3,20	0,57			
	Bir veya birkaç ortakla çalışırım	84	3,31	0,44			
	Kişisel birikimlerimi kullanırım	117	3,34	0,47			
	Aile ve akrabalarımın başvururum	62	3,34	0,51			

Tablo 17'ye bakıldığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin kullanacakları fon kaynağı ile kişilik özellikleri alt boyutları arasında anlamlı fark olup olmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin **Belirsizliğe karşı tolerans** boyutu ile fon kaynakları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 329) = 0,603; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman verilen cevaplar kişisel birikimlerimi kullanırım ($\bar{X}=3,44$), aile ve akrabalarımın başvururum ($\bar{X}=3,35$), ticari kredilerden yararlanırım ($\bar{X}=3,41$), bir veya birkaç ortakla çalışırım ($\bar{X} = 3,37$) olarak tespit edilmiştir. **Başarı ihtiyacı** boyutu ile fon kaynakları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 329) = 0,862; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman verilen cevaplar kişisel birikimlerimi kullanırım ($\bar{X}=3,62$), aile ve akrabalarımın başvururum ($\bar{X}=3,56$), ticari kredilerden yararlanırım ($\bar{X}=3,58$), bir veya birkaç ortakla çalışırım ($\bar{X} = 3,69$) olarak tespit edilmiştir. **Risk alma** boyutu ile fon kaynakları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 329) = 0,676; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman verilen cevaplar kişisel birikimlerimi kullanırım ($\bar{X}=3,20$), aile ve akrabalarımın başvururum ($\bar{X}=3,28$), ticari kredilerden yararlanırım ($\bar{X}=3,22$), bir veya birkaç ortakla çalışırım ($\bar{X} = 3,30$) olarak tespit edilmiştir. **Kontrol odağı** boyutu ile fon kaynakları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 329) = 0,262; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman verilen cevaplar kişisel birikimlerimi kullanırım ($\bar{X}=3,17$), aile ve akrabalarımın başvururum ($\bar{X}=3,16$), ticari kredilerden yararlanırım ($\bar{X}=3,13$), bir veya birkaç ortakla çalışırım ($\bar{X} = 3,08$) olarak tespit edilmiştir. **Yenilikçilik** boyutu ile fon kaynakları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 329) = 0,461; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman verilen cevaplar kişisel birikimlerimi kullanırım ($\bar{X}=3,17$), aile ve akrabalarımın başvururum ($\bar{X}=3,28$), ticari kredilerden yararlanırım ($\bar{X}=3,14$), bir veya birkaç ortakla çalışırım ($\bar{X} = 3,16$) olarak tespit edilmiştir. **Kendine güven** boyutu ile fon kaynakları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 329) = 0,116; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman verilen cevaplar kişisel birikimlerimi kullanırım ($\bar{X}=3,26$), aile ve akrabalarımın başvururum ($\bar{X}=3,21$), ticari kredilerden yararlanırım ($\bar{X}=3,27$), bir veya birkaç ortakla çalışırım ($\bar{X} = 3,22$) olarak tespit edilmiştir. **Girişimcilik eğilimi** boyutu ile fon kaynakları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 329) = 1,350; p > .05$]. Aritmetik

ortalamalara bakıldığı zaman verilen cevaplar kişisel birikimlerimi kullanırım ($\bar{X}=3,34$), aile ve akrabalarım başvururum ($\bar{X}=3,34$), ticari kredilerden yararlanırım ($\bar{X}=3,20$), bir veya birkaç ortakla çalışırım ($\bar{X}=3,31$) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 18. Meslek Tercihi ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Değişken	Meslek Tercihi	<i>n</i>	$\bar{X}$	SS	df	<i>F</i>	<i>p</i>
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Özel sektörde herhangi bir işte	40	3,20	0,52	330	3,570	0,01
	Kamu sektöründe herhangi bir işte	49	3,40	0,45			
	Özel sektörde prestijli bir işte	162	3,42	0,44			
	Kamu sektöründe prestijli bir işte	83	3,48	0,42			
Başarı İhtiyacı	Özel sektörde herhangi bir işte	40	3,38	0,73	330	5,576	0,00
	Kamu sektöründe herhangi bir işte	49	3,53	0,56			
	Özel sektörde prestijli bir işte	162	3,63	0,51			
	Kamu sektöründe prestijli bir işte	83	3,78	0,42			
Risk alma	Özel sektörde herhangi bir işte	40	3,04	0,62	330	2,449	0,06
	Kamu sektöründe herhangi bir işte	49	3,24	0,55			
	Özel sektörde prestijli bir işte	162	3,25	0,52			
	Kamu sektöründe prestijli bir işte	83	3,32	0,49			

Tablo 18. Meslek Tercihi ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular Devamı

Kontrol odağı	Özel sektörde herhangi bir işte	40	3,10	0,68	3 330 333	2,347	0,07
	Kamu sektöründe herhangi bir işte	49	3,39	0,79			
	Özel sektörde prestijli bir işte	162	3,08	0,71			
	Kamu sektöründe prestijli bir işte	83	3,12	0,74			
Yenilikçilik	Özel sektörde herhangi bir işte	40	3,12	0,61	3 330 333	1,298	0,27
	Kamu sektöründe herhangi bir işte	49	3,34	0,88			
	Özel sektörde prestijli bir işte	162	3,13	0,70			
	Kamu sektöründe prestijli bir işte	83	3,24	0,71			
Kendine güven	Özel sektörde herhangi bir işte	40	3,28	0,67	3 330 333	1,897	0,13
	Kamu sektöründe herhangi bir işte	49	3,40	0,46			
	Özel sektörde prestijli bir işte	162	3,24	0,65			
	Kamu sektöründe prestijli bir işte	83	3,11	0,78			
Girişimcilik Eğilimi	Özel sektörde herhangi bir işte	40	3,28	0,50	3 330 333	0,461	0,71
	Kamu sektöründe herhangi bir işte	49	3,35	0,50			
	Özel sektörde prestijli bir işte	162	3,31	0,52			

Kamu sektöründe prestijli bir işte	83	3,26	0,43

Tablo 18'e bakıldığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin meslek tercihleri ile kişilik özellikleri alt boyutları arasında anlamlı fark olup olmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin **Belirsizliğe karşı tolerans** boyutu ile meslek tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$F(3, 330) = 3,570; p < .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman özel sektörde herhangi bir işte ($\bar{X}=3,20$), kamu sektöründe herhangi bir işte ($\bar{X}=3,40$), özel sektörde prestijli bir işte ($\bar{X}=3,42$), kamu sektöründe prestijli bir işte ($\bar{X}=3,48$) olarak tespit edilmiştir. Belirsizliğe karşı tolerans boyutunda farkın kaynağına ilişkin yapılan post-hoc testlerinden Tukey'e göre özel sektörde herhangi bir işte çalışmak isteyenler ile kamu sektöründe prestijli bir işte çalışmak isteyenler diğer iş tercihlerinden farklılaşmalarıdır. **Başarı ihtiyacı** boyutu ile meslek tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$F(3, 330) = 5,576; p < .05$]. Başarı ihtiyacı boyutunda farkın kaynağına ilişkin yapılan post-hoc testlerinden Tukey'e göre özel sektörde herhangi bir işte çalışmak isteyenler ile kamu sektöründe prestijli bir işte çalışmak isteyenler diğer iş tercihlerinden farklılaşmalarıdır. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman özel sektörde herhangi bir işte ($\bar{X}=3,38$), kamu sektöründe herhangi bir işte ($\bar{X}=3,53$), özel sektörde prestijli bir işte ($\bar{X}=3,63$), kamu sektöründe prestijli bir işte ($\bar{X}=3,78$) olarak tespit edilmiştir. **Risk alma** boyutu ile meslek tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 330) = 2,449; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman özel sektörde herhangi bir işte ($\bar{X}=3,04$), kamu sektöründe herhangi bir işte ($\bar{X}=3,24$), özel sektörde prestijli bir işte ($\bar{X}=3,25$), kamu sektöründe prestijli bir işte ($\bar{X}=3,32$) olarak tespit edilmiştir. **Kontrol odağı** boyutu ile meslek tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 330) = 2,347; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman özel sektörde herhangi bir işte ($\bar{X}=3,10$), kamu sektöründe herhangi bir işte ($\bar{X}=3,39$), özel sektörde prestijli bir işte ($\bar{X}=3,08$), kamu sektöründe prestijli bir işte ($\bar{X}=3,12$) olarak tespit edilmiştir. **Yenilikçilik** boyutu ile meslek tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 330) = 1,298; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman özel sektörde herhangi bir işte ($\bar{X}=3,12$), kamu

sektöründe herhangi bir işte ($\bar{X}=3,34$), özel sektörde prestijli bir işte ($\bar{X}=3,13$), kamu sektöründe prestijli bir işte ($\bar{X}=3,24$) olarak tespit edilmiştir. **Kendine güven** boyutu ile meslek tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 330) = 1,897$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman özel sektörde herhangi bir işte ($\bar{X}=3,28$), kamu sektöründe herhangi bir işte ($\bar{X}=3,40$), özel sektörde prestijli bir işte ($\bar{X}=3,24$), kamu sektöründe prestijli bir işte ($\bar{X}=3,11$) olarak tespit edilmiştir. **Girişimcilik eğilimi** boyutu ile fon kaynakları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(3, 329) = 0,461$; $p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman verilen cevaplar kişisel birikimlerimi kullanırım ($\bar{X}=3,28$), aile ve akrabalarım başvururum ($\bar{X}=3,35$), ticari kredilerden yararlanırım ($\bar{X}=3,31$), bir veya birkaç ortakla çalışırım ($\bar{X}=3,26$) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 19. Yaş Aralıkları ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Değişken	Yaş	<i>n</i>	$\bar{X}$	SS	df	<i>F</i>	<i>p</i>
Belirsizlik toleransı	21 yaş ve altı	147	3,36	0,49	2 334 336	1,297	0,37
	22 yaş	116	3,45	0,43			
	23 yaş ve altı	74	3,39	0,40			
Başarı ihtiyacı	21 yaş ve altı	147	3,60	0,57	2 334 336	0,816	0,44
	22 yaş	116	3,67	0,51			
	23 yaş ve altı	74	3,58	0,55			
Risk alma	21 yaş ve altı	147	3,20	0,58	2 334 336	0,828	0,43
	22 yaş	116	3,28	0,50			
	23 yaş ve altı	74	3,26	0,49			
Kontrol odağı	21 yaş ve altı	147	3,10	0,72	2 334 336	1,732	0,17
	22 yaş	116	3,24	0,79			
	23 yaş ve altı	74	3,06	0,71			

Tablo 19. Yaş Aralıkları ile İlgili One-Way Anova Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular Devamı

	21 yaş ve altı	147	3,18	0,71			
Yenilikçilik	22 yaş	116	3,21	0,75	2		
	23 yaş ve altı	74	3,16	0,71	334		
					336	0,111	0,89
	21 yaş ve altı	147	3,18	0,71			
Kendine güven	22 yaş	116	3,21	0,75	2		
	23 yaş ve altı	74	3,26	0,65	334		
					336	1,638	0,20
	21 yaş ve altı	147	3,26	0,49			
Girişimcilik eğilimi	22 yaş	116	3,38	0,44	2		
	23 yaş ve altı	74	3,26	0,56	334		
					336	2,521	0,08

Tablo 19'a bakıldığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin meslek tercihleri ile kişilik özellikleri alt boyutları arasında anlamlı fark olup olmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin **Belirsizliğe karşı tolerans** boyutu ile yaşlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(2, 334) = 1,297; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 21 yaş ve altı ($\bar{X}=3,36$), 22 yaş ($\bar{X}=3,45$), 23 yaş ve üstü ($\bar{X}=3,39$) olarak tespit edilmiştir. **Başarı ihtiyacı** boyutu ile yaşlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(2, 334) = 0,816; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 21 yaş ve altı ($\bar{X}=3,60$), 22 yaş ($\bar{X}=3,67$), 23 yaş ve üstü ($\bar{X}=3,58$) olarak tespit edilmiştir. **Risk alma** boyutu ile yaşlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(2, 334) = 0,828; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 21 yaş ve altı ($\bar{X}=3,20$), 22 yaş ($\bar{X}=3,28$), 23 yaş ve üstü ($\bar{X}=3,26$) olarak tespit edilmiştir. **Kontrol odağı** boyutu ile yaşlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(2, 334) = 1,732; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 21 yaş ve altı ($\bar{X}=3,10$), 22 yaş ($\bar{X}=3,24$), 23 yaş ve üstü ($\bar{X}=3,06$) olarak tespit edilmiştir. **Yenilikçilik** boyutu ile yaşlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(2, 334) = 0,111; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 21 yaş ve altı ($\bar{X}=3,18$), 22 yaş ($\bar{X}=3,21$), 23 yaş ve üstü ($\bar{X}=3,16$) olarak tespit edilmiştir. **Kendine**

güven boyutu ile yaşlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(2, 334) = 1,638; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 21 yaş ve altı ($\bar{X}=3,18$), 22 yaş ($\bar{X}=3,21$), 23 yaş ve üstü ($\bar{X}=3,26$) olarak tespit edilmiştir.

Girişimcilik eğilimi boyutu ile yaşlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur [$F(2, 334) = 2,521; p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 21 yaş ve altı ($\bar{X}=3,26$), 22 yaş ($\bar{X}=3,38$), 23 yaş ve üstü ($\bar{X}=3,26$) olarak tespit edilmiştir.

5.SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. Demografik Özelliklere Yönelik Sonuçlar

Girişimciler ekonomik çıktı oluşturarak ülkelerin refah düzeyini artırmakta önemli roller üstlenmektedir. Girişimcilik faaliyetlerinin önemini anlayan ülkeler girişimcilerin sayısını artırmaya çalışmaktadırlar. Girişimcilerin sayısını artırmak için genç nüfusa sahip olan ülkemizde üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi ve öğrencilerin girişimciliğe yönlendirilmesi önemlidir. Bu önemden dolayı Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesinde girişimcilik eğitimi almış öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimlerine etkisi belirlenmeye çalışılmış ve öğrencilere anket uygulaması yapılmıştır.

Araştırmaya katılanların 158'i erkek ve 179'u kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcılardan 147 kişi 21 yaş ve altı, 116 kişi 22 yaşında, 74 tanesi 23 yaş ve üstündeki yaş gruplarındandır. 63'er kişi Sigortacılık ve sosyal güvenlik, Uluslararası İlişkiler, Uluslararası ticaret bölümünde okurken 148 iki yönetim bilişim sistemleri bölümünde okumaktadır. Ankete katılanlardan 81'i 3. Sınıf ve 256'sı 4. Sınıf öğrencisidir. Ankete katılanların 183'ü normal öğretim okurken 154'ü ikinci öğretim öğrencisidir. Ankete katılanların kardeşler arasında yaş sırası dağılımına bakıldığında %39,8'i yaşça en büyük, %30,6'si 2.sıra, %11,5'i 3.sıra, %4,2'si 4.sıra ve sonrası, %13,9'u ise yaşça en küçük yüzdeye sahiptir. Öğrencilerin yaşadıkları yer olarak dağılımlarına bakıldığında; %14,5'i köy ve kasabada, %19,6'sı ilçede, %22'si ilde ve %43,9'u de büyükşehirde yaşamakta olduğu görülmektedir. Ankete katılanların babalarının mesleki durumları olarak dağılım yüzdeleri; çalışmıyor %19,6, kendine ait işyerinde çalışıyor %27,6, kamu sektöründe çalışıyor %15,1, özel sektörde çalışıyor %37,7'dir. Ankete katılanların annelerinin mesleki durumlarının yüzdelerine bakacak olursak; %74,2'si çalışmıyor, %5'i kendine ait işyerinde çalışıyor, %3'ü kamu sektöründe çalışıyor, %17,8'i özel sektörde çalışıyor şeklinde dağılmıştır. Ankete katılanların girişimci kişiliğe sahip olduğunu düşünen %61,7 iken girişimci olmadığını düşünen %38,3'tür. Ankete verilen cevaplara göre kimseyle paylaşmadığı bir iş fikri olan öğrenciler %45,7 iken böyle bir iş fikri olmayan %54,3'tür. Ankete verilen cevaplardan görüldüğü üzere ileride iş kurmak

istiyor musunuz sorusuna yanıtlayan öğrencilerin %9,5'i iş kurmayı istemezken, %7,7'si az istemekte, %24,1'i kararsız kalmakta, %24,9'u ilerde iş kurmayı istiyorken %24,9'u çok istemektedir. İş kurmak isteyen öğrencilerin yararlanacağı fon kaynaklarına bakılırsa %34,7'si kişisel birimlerini kullanacaklarını, %18,4'ü aile ve akrabalarına başvuracaklarını, %22'si ticari kredilerden yararlanabileceklerini ve %24,9'u ise bir veya birkaç ortakla çalışabilecekleri neticesine ulaşmaktayız. Mezun olduktan sonra meslek tercihleri yüzdelik dağılımları; %11,9'u özel sektörde herhangi bir işte, %14,5'i kamu sektöründe herhangi bir işte, %49'u özel sektörde prestijli bir işte, %24,6'sı kamu sektöründe prestijli bir işte çalışmayı düşünmektedir.

5.2.Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Eğilimine Ait Bulgular

Tablo 5.2.1 Dört Farklı Çalışmadaki Girişimci Kişilik Özelliklerine Ait Ortalamaların Karşılaştırılması

DEĞİŞKENLER	ORTALAMALAR			
	KOH(1996)	BOZKURT(2006)	ERDURUR(2012)	BAŞOL(2019)
Belirsizliğe Tolerans	3,17	2,92	3,46	3,40
Başarı İhtiyacı	3,61	3,52	3,69	3,62
Risk alma	3,61	2,92	3,46	3,24
Kontrol odağı	3,36	3,02	3,17	3,14
Yenilikçilik	4,05	3,05	3,44	3,19
Kendine güven	3,52	3,04	3,31	3,23

Koh'un 1996 yılında Hong Kong'daki tezsiz yüksek lisans öğrencileri üzerine yapmış olduğu çalışmada örnek kitle yenilikçilik özelliğini en yüksek derecede gösterirken, belirsizliğe karşı tolerans özelliği en düşük seviyededir. Bozkurt'un 2006 yılında Sakarya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencileri üzerine yapmış olduğu çalışmada örnek kitlenin başarı ihtiyacı en yüksek, belirsizliğe karşı tolerans ve risk alma en düşük seviyededir. Erdurur'un 2012 de Düzce Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulunda Turizm lisans eğitimi alan öğrencilere yaptığı çalışmada başarı ihtiyacı yüksek eğilim gösterirken kontrol odağı düşük eğilim göstermektedir. Düzce

Üniversitesi İşletme Fakültesinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilere yaptığımız çalışmamızda Bozkurt (2006), Erdurur (2012) ile benzer özellikler göstermektedir.

Araştırmamızda betimsel analizler sonuçlarına bakıldığında; Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesinde girişimcilik eğitimi almış öğrencilerin belirsizliğe karşı tolerans ve başarıma ihtiyacı düzeyinin yüksek olduğu, girişimcilik eğilimi, risk alma, yenilikçilik, kendine güven ve kontrol odağı düzeyinin orta seviyede olduğu belirlenmiştir.

Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesinde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimleri yapılan anket verilerinin analizi sonucunda; 50 soruluk ankete ait güvenilirlik analizlerinin güvenilir olduğu ortaya çıkmaktadır. Girişimcilik eğilimi ile en yüksek ilişkinin 0,343 ile risk alma arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiş, en düşük seviyede ilişkinin ise 0,189 ile girişimcilik eğilimi ile yenilikçilik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular daha önce yapılan benzer çalışmalardaki (Bozkurt 2006; Erdurur, 2012; İşcan ve Kaygın 2011) bulgular ile örtüşmektedir.

Araştırma modeli girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisine ait doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre risk alma kişilik özelliği girişimcilik eğilimi üzerinde 0.20'lik anlamlı bir etkiye sahiptir. Belirsizliğe tolerans girişimci kişilik faktörü 0.18'ük anlamlı bir etkiye sahiptir. Kendine güven girişimci kişilik faktörü 0.11'ük anlamlı bir etkiye sahiptir. Yenilikçilik, kontrol odağı, başarıma ihtiyacı faktörlerinin girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir. Yüceol (2018) de yaptığı çalışmada örnek kütle kendine güven özelliği göstermezken, Demirci (2018) da yaptığı çalışmada örnek kütle kontrol odağı, risk alma, belirsizlik toleransı, kendine güven, yenilikçilik kişilik özellikleri göstermediği tespit edilmiştir. (Aydemir, 2019)

Analizi sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda H2, H3, H5 ve H7 hipotezleri kabul, H1, H4 ve H6 hipotezi ret edilmiştir.

Verileri analiz etmede gruplar arası farklılığı ölçmek için uygulanan T testi ve One-Way ANOVA (tek yönlü varyans analizi) sonuçlarına göre şu farklılıklar elde edilmiştir.

Yapılan T testi sonucunda risk alma alt boyutuyla cinsiyet yönünden anlamlı bir farklılık vardır. [$t(337) = -2,388, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman erkek ($\bar{X}_{\text{erkek}}=3,31$) öğrencilerin kadın öğrencilerden ($\bar{X}_{\text{kadın}}=3,18$) risk alma alt boyutunda önde oldukları görülmektedir. Erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha fazla risk alma eğiliminde oldukları söylenebilir. Benzer çalışmalardan farklı olarak örnek kütle cinsiyet yönünden anlamlı bir farklılık göstermektedirler.

Yapılan T testi sonucunda başarı ihtiyacı alt boyutunda sınıf yönünden anlamlı bir farklılık oluşmaktadır. [$t(337) = -2,414, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 3. sınıf ($\bar{X}_{3.\text{sınıf}}=3,49$) öğrencileri 4. Sınıf öğrencilerinden ($\bar{X}_{4.\text{sınıf}}=3,66$) başarı ihtiyacı alt boyutunda bariz bir farkla geride oldukları görülmektedir. Kontrol odağı alt boyutunda sınıf yönünden anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. [$t(337) = -2,190, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 3. sınıf ($\bar{X}_{3.\text{sınıf}}=2,98$) öğrencileri 4. Sınıf öğrencilerinden ($\bar{X}_{4.\text{sınıf}}=3,19$) kontrol odağı alt boyutunda geride oldukları görülmektedir. Yenilikçilik alt boyutunda da sınıf yönünden anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. [$t(337) = -2,854, p < .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman 3. sınıf ($\bar{X}_{3.\text{sınıf}}=2,99$) öğrencileri 4. Sınıf öğrencilerinden ($\bar{X}_{4.\text{sınıf}}=3,25$) yenilikçilik alt boyutunda oldukça yüksek bir farkla geride oldukları görülmektedir. Sınıflar arasında bariz bir şekilde 4. Sınıf öğrencilerinin başarı ihtiyacı, yenilikçilik ve kontrol odağı boyutlarında 3. Sınıflara göre önde oldukları görülmektedir. Diğer araştırmalarda öğrencilerinin sınıflara göre farklılaşabilecekleri anket sorularıyla ölçülmemiştir.

Yapılan T testi sonucunda belirsizliğe karşı tolerans düzeyleri öğrenim türü bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya koymaktadır [$t(337) = -2,005, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman normal öğretim ($\bar{X}_{\text{N.Ö}}=3,36$) öğrencileri ikinci öğretim öğrencilerinden ($\bar{X}_{\text{İ.Ö.}}=3,40$) Belirsizliğe karşı tolerans düzeylerinin geride oldukları görülmektedir. İkinci öğretim öğrencileri belirsizliğe toleransları birinci öğretim öğrencilerine göre yüksektir.

Yapılan T testi sonucunda girişimcilik eğilimi boyutunda da girişimci kişilik bakımından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [$t(337) = -0,642, p > .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman evet cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Evet}}=3,37$) öğrenciler hayır cevabı veren ($\bar{X}_{\text{Hayır}}=3,20$) öğrencilerden girişimcilik eğilimi boyutunda bariz bir farkla önde oldukları görülmektedir. Girişimci kişiliğe sahip olduğunu düşünenlerin girişimcilik eğilimleri daha yüksektir. Bu açıdan literatürdeki çalışmalarla benzer sonuçlar oluşmaktadır. (Yüceol, 2018), (Demirci, 2018), (Aydemir, 2019)

Yapılan One way Anova testi sonucunda yenilikçilik boyutu ile okudukları bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$F(3, 333) = 3,630; p < .05$]. Yenilikçilik boyutunda farkın kaynağına ilişkin yapılan post-hoc testlerinden Tukey'e göre yönetim bilişim sistemleri ile uluslararası ticaret bölümlerinin diğer bölümlerden farklılaşmalarıdır. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,24$), Uluslararası İlişkiler bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,10$), Uluslararası Ticaret bölümünde okuyanlar ($\bar{X}=3,43$), Yönetim bilişim sistemi okuyanlar ($\bar{X}=3,10$) olarak tespit edilmiştir.

Yapılan One way Anova testi sonucunda başarı ihtiyacı alt boyutu ile öğrencilerin annelerinin meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$F(3, 328) = 2,882; p < .05$]. Başarı ihtiyacı boyutunda farkın kaynağına ilişkin yapılan post-hoc testlerinden Tukey'e göre özel sektörde çalışanlar ile kendi iş yerinde çalışanlar diğerlerinden farklılaşmalarıdır. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman annesi çalışmayanlar ($\bar{X}=3,62$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=3,26$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,66$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X}=3,70$) olarak tespit edilmiştir. Kontrol odağı alt boyutu ile öğrencilerin annelerinin meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$F(3, 328) = 2,756; p < .05$]. Kontrol odağı boyutunda farkın kaynağına ilişkin yapılan post-hoc testlerinden Tukey'e göre özel sektörde çalışanlar ile kendi iş yerinde çalışanlar diğerlerinden farklılaşmalarıdır. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman annesi çalışmayanlar ($\bar{X}=3,12$), kendine ait iş yerinde çalışanlar ($\bar{X}=2,72$), kamu sektöründe çalışanlar ($\bar{X}=3,17$), özel sektörde çalışanlar ($\bar{X}=3,29$) olarak tespit edilmiştir. Annesi özel sektörde çalışanların başarı ihtiyacı ve kontrol odağı özelliklerine daha çok sahip olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Yapılan One way Anova testi sonucunda belirsizliğe karşı tolerans boyutu ile meslek tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$F(3, 330) = 3,570$; $p < .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman özel sektörde herhangi bir işte ($\bar{X}=3,20$), kamu sektöründe herhangi bir işte ($\bar{X}=3,40$), özel sektörde prestijli bir işte ($\bar{X}=3,42$), kamu sektöründe prestijli bir işte ($\bar{X} = 3,48$) olarak tespit edilmiştir. Belirsizliğe karşı tolerans boyutunda farkın kaynağına ilişkin yapılan post-hoc testlerinden Tukey'e göre özel sektörde herhangi bir işte çalışmak isteyenler ile kamu sektöründe prestijli bir işte çalışmak isteyenler diğer iş tercihlerinden farklılaşmalarıdır. Başarı ihtiyacı boyutu ile meslek tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$F(3, 330) = 5,576$; $p < .05$]. Başarı ihtiyacı boyutunda farkın kaynağına ilişkin yapılan post-hoc testlerinden Tukey'e göre özel sektörde herhangi bir işte çalışmak isteyenler ile kamu sektöründe prestijli bir işte çalışmak isteyenler diğer iş tercihlerinden farklılaşmalarıdır. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman özel sektörde herhangi bir işte ($\bar{X}=3,38$), kamu sektöründe herhangi bir işte ($\bar{X}=3,53$), özel sektörde prestijli bir işte ($\bar{X}=3,63$), kamu sektöründe prestijli bir işte ($\bar{X} = 3,78$) olarak tespit edilmiştir. Özel sektörde çalışmayı düşünenler başarı ihtiyacı özelliği ve belirsizliğe karşı tolerans özelliklerine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılanların girişimcilik eğilimi ve girişimci kişilik özelliklerinin yaş sırası açısından farklılığı belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) sonucunda anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Katılımcıların yaşlarının birbirlerine yakın olması sonucun ortaya çıkmasına neden olmuş olabilir.

5.3. Sektöre Yönelik Öneriler

Girişimciliği bir sektör olarak kabul edersek bu fabrikanın ilk halkası ebeveynler ve ailedir. Girişimciliği etkileyen diğer faktörler olsa da ilk tohumu atan annelere daha girişimci bireyler yetiştirilmesi konusunda önemli bir vazife düşmektedir. Çalışmamızda anneleri özel sektörde çalışanların girişimciliğin kontrol odaklılık ve başarıma ihtiyacı kişilik özelliklerine sahip olduğu sonucu bu görüşümüz desteklemektedir.

Girişimci adayları olan öğrencilerimizden kendini girişimci kişiliğe sahip olduğunu düşünenlerin girişimcilik eğilimleri diğerlerine göre yüksek olması sevindirici bir durum olsa da yenilikçilik, başarıma ihtiyacı ve kontrol odağı kişilik özelliklerinin artırılması ile toplumun refah düzeyini artırmaya yönelik faaliyet yapma olasılıkları artacaktır.

Kişileri girişimciliğe özendirecek girişimcilik ile ilgili seminerler düzenleyerek ve rol model olmuş önemli kişiliklerden ilham almaları sağlanarak öğrencileri girişimci faaliyetlere yönlendirmeye yardımcı olunabilir. Üniversitelerin mesleki bölümlerinde (Örn: Hemşirelik, tıp vb) mezun olduklarında kesinlikle belirli iş kolunda çalışacak öğrencilerden girişimci ruha sahip olanların tespiti ve yönlendirilmesi hem öğrencilerin sevdiği konularda çalışmalarını sağlayacak hem de topluma daha faydalı alanlarda istihdam edilmiş olacakları düşünülmektedir.

Üniversitelerde birçok bölümde mezun yığılmasının olduğu günümüzde bu iş gücünü doğru yönlendirilmesi elbette çok fazla değişkenin etki ettiği bir konu olsa da geleceğin girişimcilerini yetiştirmek için şimdiden gerekli tedbirler alınabileceği ve milli eğitim politikalarının bu minvalde güncellenebileceği düşünülmektedir.

5.4. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Yapılan diğer çalışmalar gibi bu araştırmanın evreninde kısıtlamalar bulunmamaktadır. Bu araştırma diğer araştırmalar gibi bir bölümü veya fakülteyi kapsamamaktadır. Bu çalışma Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi öğrencilerine yönelik yapılmış olsa da, kişilik özelliklerinin coğrafyadan coğrafyaya değiştiği varsayılarak bu araştırmanın başka coğrafyada bulunan üniversite öğrencilerini kapsayacak şekilde karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi faydalı olacaktır. Tüm üniversite öğrencilerine uygulanıp daha genel sonuçlar elde edilebilir. Bu araştırmada nicel araştırma tercih edilmiştir. Diğer çalışmalar için nitel araştırma teknikleri kullanılabilir. Farklı disiplinlerde araştırmacılarında katılacağı çalışmaların daha kapsamsı sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, S. (2009). *Girişimciliğin Temel Bilgileri* (1. Baskı). Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Alada, D. (2000). İktisadi Düşünce Tarihinde Girişimcilik Kavramı Üzerine Notlar. *İ. Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 23(2), 47-52.
- Alaybeyoğlu Küçük, K. (2014). *Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Davranışına Etkisi; Abant İzzet Baysal Üniversitesi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Türk Hava Kurumu Üniversitesi SBE, Ankara.
- Antoncic, B, T. Bratkovic Kregar, G. Singh, and A.F. Denoble. (2015). The Big Five Personality–Entrepreneurship Relationship: *Evidence from Slovenia. Journal of Small Business Management*. 53(3), 819–841.
- Arıkan, S. (2004). *Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Aşkın, A, Nehir, S. ve S. Ö. Vural. (2011). Tarihsel Süreçte Girişimcilik Kavramı Ve Gelişimi. *Girişimcilik Ve Kalkınma Dergisi*. 6(2), 55-72.
- Balaban, Ö. ve Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), 28-36.
- Başol, O. Dursun, S. ve Aytaç, S. (2011). Kişiliğin Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi: Üniversiteli Gençler Üzerine Bir Uygulama, *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*. 13(4), 1303- 2860.
- Bozkurt, Ö. (2006), “Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), ss.93-111.
- Bozkurt, Ö. ve Alparslan, A. M. (2013). Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler İle Girişimcilik Eğitimi: Girişimci ve Öğrenci Görüşleri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*. 8(1), 7-28

- Börü, D. (2006). Girişimcilik Eğilimi Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yayın No: 733.
- Cevher, E. ve Yüksel, H. (2014). Girişimcilik ve Girişimci İş Fikri Geliştirme: Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Alan Araştırması. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*. 3(6), 97-112.
- Çetin, F. ve Varoğlu K. (2009). Özellikler bağlamında girişimcinin beş faktör kişilik örüntüsü. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 8(2), 51-66.
- Çitçi, U. S. ve Memiş Sağır, P. (2017). Potansiyel Erkek Girişimcilerin Perspektifinden Kadın Girişimciliği. *Kadın/Woman 2000*. 18(1), 41-62.
- DEMİRCİ İlayda, “ Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimi: Iğdır Üniversitesi Örneği” Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2018
- Dilsiz, İ. ve Kölük, N. (2005). *Meslek Yüksekokulları İçin Girişimcilik*. 2.Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık.
- ERDURUR Kudbettin, “ Turizm Lisans Eğitimi Alan Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimine Etkisi: Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği”, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce Üniversitesi, Düzce, 2012 (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi).
- Eren, E. (2004). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Erkenekli, M. Uzun, Z. ve Gümüş, Ö. (2012). Sosyoekonomik Statü ve Sosyal Değerler İlişkisine Yönelik Bir İnceleme. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 11(2), 125-147.
- Guzman, J. ve Linan, F. (2005). *Perspectives on Entrepreneurial Education: A US-Europe Comparison*, Antonio de Nebrija University.
- Güney, S. (2008, 2015). *Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*. (4. Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.

- Güney, S. Yalçın, Ö. ve Çetin, A. (2006). Girişimcilik ve Kültür, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İbrahim Bodur Girişimcilik Uygulama ve Araştırma Merkezi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 53-77.
- İbrahimoglu, N. ve Uğurlu, Ö. (2013). Kobi'lerde İç Girişimcilik ve Örgüt Kültürü İlişkisi: Sektörel Bir Araştırma. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 31(1), 103-126.
- İraz, R. (2005). *Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve Kobiler*, Konya: Çizgi Kitabevi.
- İrmiş, A. İbrahim, D. ve Lütfiye, Ö. (2010). *Girişimcilik Kültürü Anadolu Girişimciliğinden Örnekler*, Bursa: Ekin Yayınları.
- Kadir Sümbüloğlu, "Biyoistatistik", Özdemir Yayıncılık, Ankara, 2010, s. 9
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). *Kültürel Psikoloji Kültür Bağlamında İnsan ve Aile*, İstanbul: Evrim Yayıncılık.
- Karadeniz, Y. (2010). Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi. *Anahtar Dergisi*, 42-44.
- Karakaş, F.A. (2012). *İşletme ve Mühendislik Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğiliminin Karşılaştırılması: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi SBE, Çanakkale.
- Kaya, A. (2007). *Bilişim ve İletişim Işığında Girişimcilik ve Kobi Yönetimi*. (2. Baskı). Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Kırılmaz Kılıç, S. (2013). Sosyal Girişimcilerin Girişimcilik ve Dönüştürücü Liderlik Algılarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*. 8(1), 103-128.
- Koh, C. H. (1996), "Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics A study of Hong Kong MBA students", *Journal of Managerial Psychology*, 11(3), pp. 12-25.
- Klem, P. ve Bullock, B. (2006). Can Entrepreneurship be Taught?, *Journal of Agricultural and Applied Economics*, 38(2), 429-439.

- Küçük, O. (2005), “*Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*”, (2. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Küçük, O. (2010); *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*, Geliştirilmiş 4.Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Küçük, O. (2013). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*. (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Küçükaltan, D. (2009). Genel Bir Yaklaşımla Girişimcilik, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1, 21-28.
- Lumpkin, D. (1996). *Clarifying the entrepreneurial orientation construct and linking it to performance*, ss. 142
- Marangoz, M. (2016). *Girişimcilikte Güncel Konular ve Uygulamalar*. İstanbul: Beta Yayınları.
- McCrae, R. ve Oliver, J. (1992). An introduction to the five-factor model and its applications. *Journal of personality*, 60(2), 175-215.
- Müftüoğlu, M. T. ve Durukan, T. (2004). *Girişimcilik ve KOBİ’ler*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Onay vd. (2017). *Girişimcilik Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular* (1. Baskı). Cinius Yayınları
- Özdevecioğlu, M. ve Cingöz. A. (2009). Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Girişimciler: Teorik Çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 12(3), 81-95.
- Özdevecioğlu, M. ve Karaca. M. (2015). Girişimcilik ve Girişimci Kişilik Kavram ve Uygulama *Eğitim Yayınevi*, 47.
- Özman, C. (2013). *Spor Yöneticiliği Bölümünde Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış

Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
İstanbul

Öztürk, C. (2006). *Toplumsal Yaşama Disiplinler Arası Bir Bakış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özyakışır, H. (2012). *Sivil Toplum Girişimcilik ve Ekonomik Kalkınma*. (1. Baskı). Savaş Yayınevi.

Özyurt, D. (1992). Türkiye’de Program Geliştirme Uygulamaları, *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 27-43.

Raposo M. Ve Paço A. (2011) Do Entrepreneurship education: Relationship between education and entrepreneurial activity, *Psicothema* ss. 453-457

Rasmussen, E. A., & Sorheim, R. (2006). Action-based entrepreneurship education. *Technovation*, 26(2), 185-194

Roolaht, D. (2006) *Do employers use unemployment as a sorting criterion when hiring Evidence from a field experiment*, ss. 104

Sekaran, U. (1999). *Research Methods For Business: A Skill Building Approach*, New York: John Wiley ve Sons Inc.

Sıgır, Ü. ve Sait, G. (2011). Akademik Başarı ve Kişilik İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma, *Savunma Bilimleri Dergisi*, 10(1), 30-48.

Soysal, A. (2015). *Girişimcilik Türleri*. M. Paksoy ve A. Özgöz (Ed.). Girişimcilik İçinde. İstanbul: Lisans Yayıncılık, 55-109.

Süren, S. (2015). *Banka Çalışanlarında Tükenmişlik ve Beş Büyük Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki: Bir Alan Araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Balıkesir.

Şen, Z. (2015). *Girişimcilik Kavramı ve Gelişimi*. M. Paksoy ve A. Özgöz (Ed.). Girişimcilik İçinde. İstanbul: Lisans Yayıncılık, 39-53.

- Şeşen, H. ve Basım N. (2012). *Demografik faktörler ve kişiliğin girişimcilik niyetine etkisi: Spor bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma*, *Ege Akademik Bakış*, 12(2), 21-8.
- Thomas, G. Pyka, A. ve Hanusch, H (2003). *An Evolutionary Approach to the Theory of Entrepreneurship*, ss.3
- Tidd, J. ve Bessant, J. (2018). *İnovasyon ve Girişimcilik*. (3. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tikici, M. ve Aksoy, A. (2009). *Girişimcilik ve Küçük İşletmeler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Türkel, A. (1992). *İşletme Yöneticilerinin Davranışlarına Yön Veren Hakim Kişilik Faktörleri İle Yönetmel Davranış Arasındaki İlişkiler ve Uygulama*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Döner Sermaye İşl. Matbaası.
- Ulutürk Akman, S. ve H. Bektaş (2015). Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Özelliklerinin İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 37(1), 217-232.
- Uygun, R. K. (2018). *Girişimcilik Teori ve Yaklaşımları*. Ankara: Ekin Yayınları.
- Uygun, R. K. (2019). *Girişimcilik Deneyimine Dayalı Girişimci Türleri ve Örnek Alan Çalışmaları*. (1. Baskı). Ankara: Ekin Yayınları.
- Uzun, E. ve Dirlik, S. (2007). KOBİ Sahiplerinin Girişimcilik, Kişilik Ve Liderlik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Muğla İlinde Ampirik Bir Araştırma, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 136-140.
- Ülgen Aydınlik, A. (2016). *Girişimcilik*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Yelkikalan, N. Akatay, A. Yıldırım, M. Karadeniz, Y. Köse, C. Koncagül, Ö. ve Özer, E. (2010). Dünya ve Türkiye Üniversitelerinde Girişimcilik Eğitimi: Karşılaştırmalı Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12(19), 51-59.

Yıldırım, M. H. Demirel, Y. ve İçerli, L. (2011). İşletme sahibi yöneticilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri arasındaki ilişkinin tespiti: Aksaray Örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 89-199.

YÜCEOL Nazlı, “ *Girişimcilik Eğitimi Alan Kişilerin Girişimci Kişilik Özellikleri Ve Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma*” İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2018

EKLER

Ek-1: Araştırmada Kullanılan Anket Formu

Sayın Katılımcılar;

Bu anket İşletme Fakültesinde girişimcilik dersi alan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Sonuçları bilimsel bir çalışma için kullanılacaktır. Lütfen kutuların içine X işareti koyarak fikrinizi belirtiniz. Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.İnsanların Şanssızlıkları Yaptıkları Hatalardan Kaynaklanır					
2.Rekabeti severim çünkü rekabet daha fazla çalışmamı sağlar					
3.İşin sürekli ve güvenli olması benim için kardan daha önemlidir					
4.Benim için iş güvenliği önemlidir					
5. Başkasını gözetimi olmadığı zamanlarda daha başarılı olurum					
6. İşlerin yapılma şeklini değiştirmekten kaçınırım					
7.İnsanların mutsuz durumları kötü şanslarından kaynaklanır					
8.Başarılı olduğumu hissetmezsem yüksek ücretlide olsa o işi yapmaktan hoşlanmam					
9.Yaptığım işte yükselmek için büyük risk almaya gönüllüyüm					
10.Bana göre iyi iş neyin nasıl yapılacağının açık talimatlarla ifade edildiği iş demektir					
11.Başarabilme yeteneğim konusunda kendime					

güvenirim					
12. Diğer insanlar çevrede olağan dışı bir şeyler görmediği halde ben işle ilgili fırsatları algılayabilirim					
13. Kendi çabalarımın ürünü değilse olayların sonuçları beni memnun etmez					
14. Sadece rahat yaşamama yetecek kadar para kazanmak istiyorum					
15. Yeterince kar elde ediyorsam işle ilgili belirsiz koşullarda çalışmaktan rahatsız olmam					
16. Düzensiz şartlarda çalışmaktan zevk alırım					
17. Çözumsuz korkularım ve zayıflıklarım var					
18. Zekam ve kapasitem sayesinde karşılaştığım zorluklarla baş edebilirim					
19. Karar ve eylemlerimin olumlu ve olumsuz sonuçlarına razı olurum					
20. Ücreti iyi olduğu sürece rutin ve sıkıcı işlerde çalışmaktan kaçınmam					
21. Hisselerinin kar getirebileceğini hesaplayabildiğim bir ortaklığa paramı yatırmaktan çekinmem					
22. Hassasiyetle takip etmeye çalıştığım bir iş programım var					
23. Yeni ve alışılmamış durumlarla baş edebileceğimden şüpheliyim					
24. Her zaman mevcut yöntemlerden daha iyi yöntemlerin var olduğuna inanırım					
25. Yaşamımdaki olayların sonuçlarını şans ve kötü kader değil ben etkilerim					
26. Bir şeyi onu yapmış olmak için değil mükemmel yapmış olmak için yaparım					
27. Başarı oranı %60 ve daha fazla ise riski göze alabilirim					
28. Amirlerimin birbiri ile çakışan iş talimatları vermesi beni rahatsız eder					
29. Çoğunluğun görüşüne karşı kendi görüşümü					

savunmakta zorlanırım					
30. Yeni, ilginç, hatta çlgın fikirleri üretmekte zorlanırım					
31. Bir şeylerin olmasını beklemek ya da seyretmek yerine ben kendim bir şeyler yapmayı tercih ederim					
32. İnsanları işe alırken beceri esasına göre değil bağılılıklarına göre alırım					
33. Hakkında bir şey bilmediğim görevi üzerime almaktan çekinirim					
34. Yetenekli, hırslı ve çalışkan olsam da param olmadığı sürece bir iş kuramam					
35. Belirsizliğin olduğu durumlarda karar almayı ve önderlik yapmayı severim					
36. Başarının kişisel çabadan çok şansın ve kaderin bir sonucu olduğuna inanırım					
37. Bölümümüz mezunları kendi işlerini kurmak için fırsat yaratma yeteneğine sahiptirler					
38. Bölümümüz mezunları mutlaka kendi işlerini kurmayı hedeflemelidir					
39. Bölümümüz mezunları asla kamu sektöründe çalışmayı planlamamalıdır					
40. Bölümümüz mezunları mutlaka girişimci olmaya odaklanmalıdır					
41. Bölümümüz mezunları özel sektörde çalışmayı planlamalıdır					
42. Bir isin fırsatlar sunması emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir					
43. Çok çalışan sürekli hedef büyüten bir kişiliğe sahip olmak istemem					
44. Sosyal yaşamı iş yaşamını eğlenceyi dengeli bir şekilde yasayan bir kişiliğe sahip olmak isterim					
45. Mevcut gerçeklere birebir bağılı kalarak hareket etmeyi tercih ederim					

46. Gerçekleri zorlayarak sezgiye ve hayallere dayalı hareket etmeyi tercih ederim					
47. İnanmış bir konuda negatif bir değerlendirmeye maruz kalma pahasına karar veririm					
48. İnanmış bir konu dahi olsa kural dışı davranmayı göze alamam					
49. Kariyerimin gelecek 5 yılında yüksek maaşlı bir iş fırsatı karşıma çıksa kabul ederim					
50. Kariyerim için gerekli olsa dahi önceliklerimden vazgeçmem					

51. Cinsiyetiniz

Kadın ( ) Erkek ( )

52. Yaşınız .....**53. Bölümünüz**

Sigortacılık ve Sos. Güv.( ) Uluslararası ilişkiler ( ) Uluslararası ticaret( )

54. Sınıfınız

1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( ) 5(Artık Yıl) ( )

55. Öğrenim Türünüz

Normal Öğretim ( ) İkinci Öğretim ( )

56. Kardeşleriniz arasında sizin yaş sıranız

Yaşça en büyük ( ) 2.Sıra ( ) 3.Sıra ( ) 4.Sıra ve sonrası ( ) Yaşça en küçük ( )

57. Ailenizle birlikte yaşadığınız yer

Köy ( ) Kasaba ( ) İlçe ( ) İl ( ) Büyükşehir ( )

58. Babanız çalışıyorsa aşağıdaki hangi sektörde çalışıyor?

Çalışmıyor ( ) Kendine ait iş yerinde çalışıyor( ) Kamu Sektöründe çalışıyor( ) Özel sektörde çalışıyor ( )

59. Anneniz çalışıyorsa aşağıdaki hangi sektörde çalışıyor?

Çalışmıyor( ) Kendine ait iş yerinde çalışıyor( ) Kamu Sektöründe çalışıyor( ) Özel sektörde çalışıyor( )

60. Kendinizin girişimci bir kişiliğe sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( )

61. Kimseyle paylaşmadığınız kendinize ait bir iş fikriniz var mı?

Evet ( ) Hayır ( )

62. İleride kendi işinizi kurmayı istiyor musunuz ?

İstemiyorum ( ) Az istiyorum ( ) Kararsızım ( ) İstiyorum ( ) Çok istiyorum ( )

63. İleride kendi işinizi kurmaya karar vererseniz öncelikle hangi fon kaynağından yararlanmayı düşünürsünüz?

Kişisel birikimlerimi kullanırım ( ) Aile ve akrabalarımın başvururum ( ) Ticari kredilerden yararlanırım ( ) Bir veya birkaç ortakla çalışırım ( )

64. İleride kendi işinizi kurmak istemiyorsanız aşağıdaki sektörlerden hangisinde çalışmayı tercih edersiniz ?

Özel sektörde herhangi bir işte ( ) Kamu sektöründe herhangi bir işte ( ) Özel sektörde prestijli bir işte ( ) Kamu sektöründe prestijli bir işte ( )

65. Daha önce Girişimcilik dersini aldınız mı ?

Evet ( ) Hayır ( )

Ek-2: Etik Kurul Kararı

**T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU KARARLARI**

TOPLANTI SAYISI
18

KARAR SAYISI
2019/76

KARAR TARİHİ
05/11/2019

KARAR NO: 2019/76

Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Girişimcilik Anabilim Dalı, Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Murat BAŞOL'un, "**Girişimcilik Eğitimi Alan Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Değerlendirilmesi: Düzce Üniversitesi Örneği**" çalışması kapsamında Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde uygulamak istediği Anket Ölçeğinin etik olarak uygun olduğuna,

Oy birliği ile karar verildi.